

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**GENEL KURUL
KARAR**

HANİFİ YALİÇLİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2014/5224
Karar Tarihi : 10/6/2021

Başkan : Zühtü ARSLAN
Başkanvekili : Hasan Tahsin GÖKCAN
Başkanvekili : Kadir ÖZKAYA
Üyeler : Engin YILDIRIM
Hicabi DURSUN
Celal Mümtaz AKINCI
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Rıdvan GÜLEÇ
Recai AKYEL
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Selahaddin MENTEŞ
Basri BAĞCI
İrfan FİDAN
Raportör : Denizhan HOROZGİL
Yunus HEPER
Başvurucu : Hanifi YALİÇLİ
Vekili : Av. Halit YILDIRIM

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; bulundurulan dokümanların ve paylaşılan düşüncelerin derece mahkemelerince terör örgütünün eğitim faaliyeti olarak nitelendirildiği bir ev toplantısını düzenleyen başvurunun terör örgütüne yardım etme suçundan cezalandırılmasının ifade özgürlüğünü, tutuklama tedbirinin hukuki olmamasının kişi hürriyeti ve güvenliği hakkını, özel yetkili mahkemelerde yargılama yapılmasının ise bağımsız ve tarafsız mahkemede yargılanma hakkını ihlal ettiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 15/4/2014 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık görüşünü bildirmiştir.

7. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanda bulunmuştur.

8. Birinci Bölüm tarafından 15/12/2020 tarihinde yapılan toplantıda, niteliği itibarıyla Genel Kurul tarafından karara bağlanması gerekli görüldüğünden başvurunun Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (İçtüzük) 28. maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca Genel Kurula sevkine karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

9. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

10. Başvurucu 1988 doğumlu olup olayların meydana geldiği tarihte Kafkas Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü 2. sınıf öğrencisidir.

11. 23/6/2011 tarihinde saat 02.40 sıralarında Kars Emniyet Müdürlüğü'nün 155 Polis İmdat hattını arayan kimliği belirsiz bir kişi PKK terör örgütü ile irtibatlı kişilerin eylem hazırlığı içinde olduğu yönünde bir ihbarda bulunmuştur. İhbar şu şekildedir:

"Bülbül Mahallesi Teyyare Meydan Sokak bitiminde dört katlı sıvasız bir evin en üst katında Bingöllü ve dağdan yeni inmiş olan [E.Z.] isimli şahıs ile örgüt mensubu [M.] ve [H.] isimli şahıslar bomba düzeneği hazırlıyorlar. Ayrıca bu eylemi [H.D.nin] vekilliğinin düşmesi nedeniyle provakasyon eylemi olarak yapacaklar."

12. İhbarda ismi geçen E.Z. hakkında yakalama emri olduğu tespit edilmiş ve ihbarda belirtilen adreste arama ve elkoyma işlemi yapılabilmesi amacıyla gecikmesinde sakınca bulunan hâl nedeniyle Cumhuriyet savcısından karar alınmıştır. 23/6/2011 tarihinde saat 04.20 sıralarında kolluk kuvvetlerince ihbarda belirtilen adrese gidilmiş ve bahse konu adreste bulunan evin ışıklarının yandığı, pencerenin önünde yüzleri seçilemeyen iki kişi olduğu, bu kişilerin kolluk görevlilerini gördüklerinde hızlı bir şekilde ve panikle hareket ettikleri tespit edilmiştir. Kolluk görevlileri binaya girdikten sonra bina içine ağır bir yanık kokusu yayılmış, dördüncü kata çıkıldığında ise daire içinden koşuşturma sesleri gelmiştir. Ardından daire kapısı çalınmış ancak açılmamış, bunun üzerine çelik kapı zor kullanılarak açılıp içeri girilmiş, daire içindeki şüpheliler E.Z. ve O.K. ile birlikte Kafkas Üniversitesinin muhtelif bölümlerinde öğrenci oldukları anlaşılan H.A., M.Z., C.A., S.E., Ö.Ç., A.Ö., Ö.B., F.İ., D.T., Z.K., Z.Y., H.A. ve başvuru Hanifi Yalçı'nın bulunduğu görülmüştür. Daire içinde de yanık kokusu alınması ve banyo kısmından duman geldiğinin görülmesi üzerine banyoya girildiğinde banyodaki küvet içinde büyük kısmı yanmış vaziyette kâğıtların olduğu tespit edilmiştir.

13. Dairede yapılan arama işlemi sonucunda PKK terör örgütü ile ona müzahir yapılanmalara ilişkin ve ayrıntıları ilk derece mahkemesi kararında zikredilen çok sayıda

dokümana el konulmuştur. Dokümanlarda PKK terör örgütünün ideolojisi, amaçları, insan kaynakları, benimsediği yöntemle ilişkin ayrıntılı bazı bilgiler ile PKK terör örgütünün güvenlik güçlerince öldürülen üyelerini kahramanlaştıran eylem hikâyeleri, şiir ve marşlar, silahlı olmayan örgüt üyelerinin sorumlulukları ve hareket tarzlarına ilişkin bilgilerin de yer aldığı tespit edilmiştir.

14. Ele geçirilen bahse konu bilgi ve belgeler üzerine E.Z., O.K., M.Z., H.A. ve başvuru hakkında PKK terör örgütüne üye olma suçundan soruşturmaya başlanmıştır. Başvuru aynı suçtan tutuklanması istemiyle sulh ceza hâkimliğine sevk edilmiş ve 28/10/2011 tarihinde tutuklanmıştır. Erzurum Cumhuriyet Başsavcılığı (Başsavcılık) E.Z., O.K. ve başvuru hakkında PKK terör örgütüne üye olma suçundan cezalandırılmaları istemiyle 24/11/2011 tarihinde iddianame düzenlemiştir. Olay nedeniyle M.Z. ve H.A. hakkında ise PKK terör örgütüne üye olma suçundan ek kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiştir.

15. Yargılamayı yürüten (kapatılan) Erzurum 4. Ağır Ceza Mahkemesi (CMK 250. madde ile görevli-Mahkeme) 14/3/2012 tarihli celsede başvuru tahliye etmiştir. Mahkeme yargılama sonucunda 11/4/2012 tarihinde başvuru eyleminin terör örgütüne yardım etme suçunu oluşturduğu kanaatine varmış, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 314. maddesinin (3) numaralı fıkrası ve 220. maddesinin (7) numaralı fıkrası yollamasıyla aynı Kanun'un 314. maddesinin (2) numaralı fıkrası gereğince başvuru 5 yıl hapis cezası ile cezalandırmıştır. Mahkeme eylemin terör örgütü faaliyeti çerçevesinde işlenmesi nedeniyle 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. maddesinin birinci fıkrası gereğince cezada yarı oranda artırım yaparak başvuru'nun 7 yıl 6 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına karar vermiş ancak başvuru'nun cezasında 5237 sayılı Kanun'un 62. maddesi uyarınca takdiri indirim yaparak neticeden 6 yıl 3 ay hapis cezasıyla mahkûmiyetine karar vermiştir. Mahkeme ayrıca diğer sanıklardan E.Z. hakkında PKK terör örgütüne üye olma suçundan 13 yıl 6 ay, O.K. hakkında ise aynı suçtan 8 yıl 9 ay hapis cezası ile mahkûmiyet kararı vermiştir.

16. Mahkeme gerekçeli kararında, öncelikle ele geçirilen dokümanları, sanık savunmalarını, sanıkların operasyon sırasındaki davranışlarını, eylemin gerçekleşme biçimini ve zamanını gözönünde bulundurmuş; daha sonra her bir sanık yönünden değerlendirmeler yapmıştır. Kararın ilgili kısmı şu şekildedir:

"...konuttaki mevcut ders ortamının örgütsel nitelikte bir eğitim faaliyeti gerçekleştirildiğini doğruladığı, doküman içerikleri gözetildiğinde 'gözetiminde devrimci tutum, net duruş, örgüt-örgütlenme', 'PKK terör örgütünün silahlı kanadı olan H.P.G. (Hezen Parastina Gel-Halk Savunma Güçleri), ..A.S.T.A.R. Y.J.A. (Y.J.A.-STAR-Yekitiye Jine Azad-Star [Yüce Kadınlar Birliği-Star, Yüce Kadınlar Birliği]) [PKK terör örgütünün silahlı kanadı olan H.P.G.'nin kadın yapılanması]', 'KCK' (Koma civaken Kürdistan-Kürdistan Halklar Topluluğu) yazısı', 'Şehit Heval Beritan Eğitimi' dikkate alındığında bu ifadelerin tamamının silahlı terör örgütü PKK-KONGRA GEL-KCK terör örgütünün yapılanmasına ilişkin olan ve örgütsel anlamda örgüt üyelerinin örgütlenmede dikkat edecekleri hususlara yönelik ve yine örgütsel bilinçliliği ve örgütsel amacı vurgulamayı amaçlayan ve nihayet örgüt üyelerinin silahlı terör örgütüne yönelik eylemsel faaliyetleri sırasında güvenlik güçlerince gözaltına alınmaları halinde buradaki örgütsel duruşa yani örgüte yönelik bilgi ve şifrelerin aktarılması suretiyle örgütün ortaya çıkarılmasına yönelik yanlışlara engel olunması amaçlı bilgileri içerdiği, bu halyle mevcut ders ortamının tamamen oraya davet edilen üniversite öğrencilerine yönelik örgütsel eğitimi amaçladığı ve bu konuda mahkememizce bir duraksamanın yaşanmadığı, sanık

savunmalarının bu anlamda yani o gün orada eğlenme amaçlı bir araya gelindiğine yönelik savunmaların temelden yoksun olduğu mahkememizce kabul edilmiş;

Yine operasyon sürecinde sanıkların eldeki örgütsel materyalleri yok etme amaçlı olarak dökümanları yakmaya çalışmalarının sanıkların savunmalarında belirttiği silahlı terör örgütünün eğitiminin verilmemesine yönelik hususları tamamen boşluğa ittiği, ele geçen materyallerdeki bir kısım yazılar dikkate alındığında bir operasyon anında ne şekilde davranılacağı hususunu tamamen önceden belirlediği, güvenlik güçlerine yapılan müdahale sırasında belirlenen bu hususları çerçevesinde hareket edilerek örgütsel gizliliği gerektiren örgütsel materyallerin yok edilmeye çalışıldığı ancak bunda tamamen başarılı olunamadığı, bu durumun her bir sanık bakımından sanıkların örgütün yapısı, işleyişi ile örgütsel gizliliği bildiklerine ilişkin mahkememizde tam bir vicdani kanaati hasıl ettiği,

Eylemin zamanı dikkate alındığında ise; tamamen örgütsel eğitimin gizliliğinin bir parçasını işaret ettiği, gündüz vakti çevreden gelecek insanlar ile buldukları apartmana girecek insanları kontrol etmenin ve bu anlamda güvenlik güçlerince daha kolay bir şekilde yapılacak operasyona karşı bir tedbir niteliğinde olduğu,

Eylemin gerçekleşme biçimi gözetildiğinde sanıkların hem gece vaktini seçmiş olmaları hem de sürekli olarak iki kişinin pencere önünde tedbir amaçlı olarak beklemeleri ve bu davranış biçiminden de sonuç almaları çünkü bekleyen kimselerin güvenlik görevlilerini görmeleri ile birlikte anında hareket ederek daha öncesinden aldıkları karar doğrultusunda evde bulunan örgütsel materyalleri yok etmek amaçlı davranış içerisine girdikleri, bu durumun da evde verilen örgütsel eğitimin bir parçası olarak ve örgüte ilişkin gizliliğin bir sonucu olarak sanıkların örgütsel bilinçliliğine ve bu anlamda örgütsel konularına işaret ettiği, normal gündelik yaşamdaki insanların davranış biçimleri olan bu tür bir güvenlik operasyonu sırasında gösterilecek şaşkınlığın sanıklarda aldıkları örgütsel eğitimin bir sonucu olarak tamamen profesyonel bir davranış biçimi olarak somuta yansıdığı, sanıklar bakımından bu durumun tam bir soğukkanlılıkla ve her bir evrenin tamamlanmasıyla sonuçlanan süreci ortaya çıkardığı, yani sanıkların önceden aldıkları karar ile ve yine tedbir amaçlı gözlemci beketmeleri ve bunun somucunda materyallerin yok edileceği kibritin dahi hazırlanması suretiyle evrakların yok edilmeye çalışılması ve bu süreçlerin tam bir soğuk kanlılıkla gerçekleştirilmiş olmasının bu haliyle sanıkların örgütün amaçları, faaliyetleri ve örgütün gizliliğe ilişkin bütün formasyonlarına sahip olduklarını gösterdiği ve bu durumun sanıklar [E.] ve [O.] bakımından örgütle aralarındaki organik bağa kuvvetli bir delil teşkil ettiği,

Son olarak, yukarıda mahkememizce ortaya konulduğu şekliyle tamamen örgütsel bir eğitim amacıyla bir araya gelinen evde sanıklar dışında 12 öğrencinin daha bulunmasının sanıkların örgütsel faaliyetine işaret ettiği, bu anlamda bir üniversitenin farklı bölümlerinde 12 ayrı öğrencinin gece vakti bir araya gelmelerinin sanıkların örgütsel konumuna işaret ettiği, çünkü bütün tehlikeleri göze alarak bir kısım öğrencilerin gece vakti bir araya gelmelerinin çok güçlü bir yönlendirme ve saik olmaksızın ortaya çıkabilecek bir davranış biçimi olmadığı, sanık savunmaları da gözetildiğinde bu koordinenin sanık Hanifi [başvurucu] tarafından gerçekleştirildiği, sanık [O.nun] katkısının bulunduğu, örgütsel eğitimin ise özel olarak görevlendirilen ve bu tür eğitimleri vermekle sorumlu tutulan ve diğer sanıkların kendisi tarafından talimatlandırıldığı [E.] tarafından gerçekleştirildiği, bu haliyle belirtilen bu hususun da sanıkların örgütsel konumuna ve örgütle organik bağına ve yine örgüt ve kendi aralarındaki örgütsel hiyerarşiye işaret ettiği, aksi durumun yani örgütsel bir görevlendirme olmaksızın sanık [E.nin] İstanbul ilinden Kars iline gelerek hiç tanımadığı bir ev ortamında daha öncesinde tanımadığı 12 öğrenciyi örgütsel eğitim vermesinin mümkün olmayacağı, bu haliyle sanık [E.nin] örgütsel eğitim vermek amaçlı görevlendirilmek suretiyle Kars iline gönderildiği, Kars ilinde sanık Hanifi tarafından

karşılandığı, Hanifi'nin bu haliyle sanık [E.nin] konumunu ve hangi görevle görevlendirildiğini bildiği, yine sanık [O.nun] da hem Hanifi hem de [E.ye] ilişkin bu hususları bilerek sanıklarla irtibata geçtiği, bu durumunda yukarıda belirlendiği gibi yine sanıklar [E.] ve Hanifi bakımından örgütle hiyerarşik ve organik bağlarını ortaya koyduğu hususları mahkememizce belirlenmiş;

Tüm bu belirlemeler çerçevesinde her bir sanık bakımından üzerlerine atılı eylemlere yönelik yapılan ayrı ayrı değerlendirmede ise;

...

3-Sanık Hanifi Yalçıllı yönünden yapılan değerlendirmede; Sanığın olay günü daha öncesinde terör eğitimi vermek amaçlı görevlendirilen sanık [E.yi] Kars iline geldiğinde karşıladığı ve misafir ettiği, suç tarihinde de terör örgütü eğitimi verilecek eve götürdüğü, sanığın bu haliyle örgüt eğitimi veren ve örgüt hiyerarşisine dahil sanık [E.] ile buluşması, onu misafir etmesi ve ona refakat etmek sureti ile eğitim verecek eve götürmek şeklinde gerçekleşen ve yine olay gecesinde operasyon yapılan evde örgüt faaliyeti çerçevesinde verilen eğitimde bulunması sureti ile sonuçlanan olayda eyleminin silahlı terör örgütünün eğitiminin verildiği olayda sanık [E.] ile diğer sanık ve eğitim verilecek kişileri bir araya getirmek sureti ile tamamlandığı, bu haliyle sanığın eyleminin örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte örgüte bilerek ve isteyerek yardım etme suçunu oluşturduğu..."

17. Hükümün başvuru tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 3/12/2012 tarihli kararıyla, hükümden sonra yürürlüğe giren 2/7/2012 tarihli ve 6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Erteleme Hakkında Kanun'un getirdiği değişiklikler kapsamında başvuru hukuki durumunun yeniden takdir ve tayininde zorunluluk bulunması gerekçesiyle mahkûmiyet hükümünün bozulmasına karar verilmiştir.

18. Bozma kararı sonrası, kapatılan Mahkemenin dosyalarının devredildiği Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi 11/4/2013 tarihinde başvuru terör örgütüne yardım etme suçundan 6352 sayılı Kanun ile değişik 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrası uyarınca indirim yapmaksızın -bir önceki hükümlerle aynı şekilde- 6 yıl 3 ay hapis cezasıyla mahkûmiyetine, hükümlerle birlikte tutuklanmasına ve bu nedenle başvuru hakkında yakalama emri düzenlenmesine karar vermiştir. Başvuru, hükümlerle birlikte çıkarılan bu yakalama emrine istinaden 10/5/2013 tarihinde tutuklanmıştır. Mahkemenin mahkûmiyet kararının ilgili kısmı şu şekildedir:

"...sanığın eyleminin silahlı terör örgütüne yardım etmek suçunu oluşturduğu, operasyon kapsamında evde ele geçen materyallerin niteliği, operasyon sürecinde sanıkların eldeki örgütsel materyalleri yok etme amaçlı olarak dökümanları yakmaya çalışmaları şeklinde gerçekleşen davranışları, yine eylemin zamanlaması dikkate alındığında tamamen örgütsel eğitimin gizliliğini tüm şartlarına riayet edilerek gerçekleştirmiş olması, eylemin geceye yapılmaması, eve örgütsel eğitim için davet edilen kişilerin sayısı dikkate alındığında ve bu anlamda sanığın kastının yoğunluğu gözetildiğinde sanık hakkında TCK'nın 220/7 maddesi gereğince indirime gidilmesine yer olmadığına karar verilmiştir..."

19. Mahkûmiyet kararının başvuru tarafından yeniden temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 27/12/2013 tarihli kararı ile hükümün onanmasına karar verilmiştir.

20. Başvurucu, Yargıtay ilamından 14/4/2014 tarihinde haricen haberdar olduğunu belirtmiş; 15/4/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

1. Mevzuat

21. 3713 sayılı Kanun'un "Terör tanımı" kenar başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından gerçekleştirilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir."

22. 3713 sayılı Kanun'un "Terör suçları" kenar başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 302, 307, 309, 311, 312, 313, 314, 315 ve 320 nci maddeleri ile 310 uncu maddesinin birinci fıkrasında yazılı suçlar, terör suçlarıdır."

23. 3713 sayılı Kanun'un "Cezaların artırılması" kenar başlıklı 5. maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"3 ve 4 üncü maddelerde yazılı suçları işleyenler hakkında ilgili kanunlara göre tayin edilecek hapis cezaları veya adli para cezaları yarı oranında artırılarak hükümlenir..."

24. 1/3/1926 tarihli ve 765 sayılı mülga Türk Ceza Kanunu'nun 169. maddesinde terör örgütüne yardım etme suçu şu şekilde düzenlenmiştir:

"64 ve 65 inci maddelerde beyan olunan hal haricinde her kim, böyle bir cemiyete ve çeteye hal ve sıfatlarını bilerek barınacak yer gösterir veya yardım eder yahut erzak veya esliha ve cephane veya elbise tedarik ederse üç seneden beş seneye kadar ağır hapis ile cezalandırılır."

25. 765 sayılı mülga Kanun'un 314. maddesinin birinci fıkrasında suç örgütüne yardım etme suçu şu şekilde düzenlenmiştir:

"Yukarıdaki madde uyarınca oluşturulan teşekküllerin mensuplarına bilerek ve isteyerek barınacak yer gösteren veya erzak yahut silah ve cephane tedarik veya yardım edenlere altı aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir. Bu yardım; dernek, siyasi parti, işçi ve meslek kuruluşlarına veya bunların yan kuruluşlarına ait bina, lokal, büro veya eklentilerinde veya öğrenim kurumlarında veya öğrenci yurtlarında veya bunların eklentilerinde yapılırsa bu fıkradaki ceza, bir kat artırılır."

26. 765 sayılı mülga Kanun'u ilga eden 5237 sayılı Kanun'un "Suç işlemek amacıyla örgüt kurma" kenar başlıklı 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasının 6352 sayılı Kanun'la değişmeden önceki hâli şöyledir:

"Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır."

27. 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin gerekçesinde (7) numaralı fıkra ile ilişkin olan kısım şöyledir:

"Yedinci fıkroda, örgüte hâkim olan hiyerarşik ilişki içinde olmamakla beraber, örgütün amacına bilerek ve isteyerek hizmet eden kişinin, örgüt üyesi kabul edilerek cezalandırılması öngörülmüştür. Bu nedenle, 'örgüte yardım ve yataklık' adıyla ayrı bir suç tanımlaması yapılmamıştır. Bu kavram altında söz konusu edilen fiiller, nitelik bakımından örgüte üye olmak dolayısıyla sorumluluğu gerektirmektedir."

28. 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasına 6352 sayılı Kanun'un 85. maddesiyle "Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte birine kadar indirilebilir." cümlesi eklenmiştir. Bahse konu değişiklik gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"...Mevcut düzenlemeler nedeniyle, örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen ya da örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişiler, Türk Ceza Kanununun 220 nci maddesinin altıncı ve yedinci fıkraları uyarınca örgüt üyesi olarak kabul edilmekte ve aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılmaktadır. Örgütün silahlı olması durumunda ise, bu kişilere verilecek ceza dörtte birinden yarısına kadar artırılmaktadır. Ayrıca, Türk Ceza Kanununun Dördüncü Kısımının Dördüncü ve Beşinci Bölümlerinde yer alan suçları işlemek amacıyla kurulan örgüte üye olanlar ise, 314 üncü maddenin ikinci fıkrası gereğince on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır."

...

Öte yandan, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 220 nci maddesinin yedinci fıkrası, mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesinde yer alan örgüt mensuplarına bilerek ve isteyerek yardım ve yataklık etme suçuna karşılık gelecek şekilde düzenlenmiştir. Söz konusu maddede, örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dâhil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişilerin örgüt üyesi olarak cezalandırılacağı hüküm altına alınmış; böylelikle, örgüte yardım ve yataklık sayılan fiillerin nitelik bakımından örgüte üye olmak dolayısıyla sorumluluğu gerektirdiği vurgulanmıştır. Örgüt üyesi olmaksızın, örgütün niteliğini bilerek örgütün yararına herhangi bir iş, görev veya hizmet yapılması örgüt üyeliği ile eşdeğer kabul edilmekte ve örgüt üyeliği ile benzer şekilde cezalandırılmaktadır. Mevcut düzenlemeler gözönüne alındığında, suç işlemek amacıyla kurulmuş olan bir örgütün hiyerarşik yapısına dahil olarak, bu örgütün amaçları doğrultusunda diğer üyelerle birlikte veya tek başına aktif olarak suç işleyen örgüt üyelerine verilecek ceza ile söz konusu hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte örgütün çağrısı üzerine herhangi bir eyleme katılana örgüt üyesi gibi ceza verilmesi, ceza adaleti yönünden uygun görülmemiştir. Bu itibarla maddede yapılan değişikliklerle bu adaletin sağlanması amaçlanmaktadır."

29. 5237 sayılı Kanun'un "Suç işlemek amacıyla örgüt kurma" kenar başlıklı 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasının 6352 sayılı Kanun'la yapılan değişiklik sonrası son hâli şöyledir:

"Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte birine kadar indirilebilir."

30. 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasının atfı yaptığı terör örgütüne üye olma suçunu düzenleyen 5237 sayılı Kanun'un "*Silâhli örgüt*" kenar başlıklı 314. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"Birinci fıkrada tanımlanan örgüte üye olanlara, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir."

31. Kanunlarımızda terör örgütüne yardım etme suçunun bazı özel görünüm biçimleri düzenlenmiştir. Bunlardan ilki olan 5237 sayılı Kanun'un "*Silah sağlama*" kenar başlıklı 315. maddesi şöyledir:

"Yukarıdaki maddede tanımlanan örgütlerin faaliyetlerinde kullanılmak maksadıyla bunların amaçlarını bilerek, bu örgütlere üretmek, satın almak veya ülkeye sokmak suretiyle silah temin eden, nakleden veya depolayan kişi, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

32. 5237 sayılı Kanun'un "*Silah sağlama*" kenar başlıklı 315. maddesinin gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Söz konusu maddelerin kullanılması suretiyle ve örgütün faaliyeti çerçevesinde çeşitli suçların işlenmesi hâlinde; bu silâh ve cephaneyi temin eden kişiler, aslında bu suçların işlenişine yardım eden olarak sorumlu tutulmaları gerekir. Ancak, söz konusu fiiller bu madde kapsamında müstakil bir suç olarak tanımlandığı için, sadece bu suçtan dolayı cezaya hükmetmek gerekecektir."

33. Terör örgütüne yardım etme suçunun bir diğer özel görünüm biçimi olan 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'un "*Terörizmin finansmanı suçu*" kenar başlıklı 4. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"3 üncü madde kapsamında suç olarak düzenlenen fiillerin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlayan veya toplayan kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

2. Anayasa Mahkemesi İçtihadı

34. Anayasa Mahkemesi 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasında yer alan örgüte yardım etme suçuna yönelik açılan bir iptal davasını 2013 yılında karara bağlamış ve dava konusu kuralın Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olmadığı sonucuna varmıştır. Söz konusu hükmün mükerrer yargılama yasağı ve ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesine aykırı olduğu iddialarını inceleyen Anayasa Mahkemesi; dava konusu kuralda, örgütlü suçlarla etkin mücadele edilmesinin sağlanması amacıyla örgütün hiyerarşik yapısına dâhil olmasa bile örgütün amacına ulaşmasını sağlamak üzere örgüte bilerek ve isteyerek yardım edenler yönünden bağımsız bir suç tipi oluşturulduğunu ve bu fiilin örgüte üye olmakla ortaya çıkan tehlikeye eş değer görüldüğünü, dolayısıyla kuralda aynı eyleme ilişkin

mükerrer bir yargılamanın ve cezalandırmanın söz konusu olmadığını ifade etmiştir. Anayasa Mahkemesi ayrıca kanun koyucunun izlediği ceza politikası uyarınca yaptığı değerlendirme sonucunda örgüte yardım etme eylemini bağımsız bir suç olarak nitelemesinde ve bu eylemi suç olarak tanımladığı başka bir eylemle aynı tehlikede görerek aynı şekilde cezalandırmasında Anayasa'ya ve ceza hukukunun genel ilkelerine aykırı bir yön bulunmadığını da belirtmiştir (AYM, E.2012/100, K.2013/84, 4/7/2013).

3. Yargıtay İçtihadı

35. Yargıtay Ceza Genel Kurulunun (YCGK) ve ceza dairelerinin birçok kararı içinde terör örgütüne yardım etme suçu bakımından genel açıklamalara yer verdiği kararların ilgili kısmı şöyledir:

i. "Uyuşmazlıkla ilgili silahlı terör örgütüne yardım etme suçuna ilişkin olarak;

...Silahlı terör örgütü üyesi olmasa bile bu örgüte bilerek ve isteyerek yardım edenler, TCK'nın 314. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca cezalandırılacaklardır.

765 sayılı Türk Ceza Kanunu sistematüğinden tamamen farklı bir anlayışla düzenlenen 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda, örgütün faaliyetleri doğrultusunda işlenen suçlardan da ayrıca sorumluluk esaslı kabul edilmiş, yardım etme eylemleri de yaptırım açısından örgüt üyeliği kapsamında değerlendirilerek, bağımsız bir şekilde örgüte yardım suçuna yer verilmemiştir.

Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dâhil olmamakta birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişilerin örgüt üyesi olarak cezalandırılacağı hüküm altına alınırken, örgüte yardım sayılan eylemlerin nitelik bakımından örgüt üyeliğine denk sorumluluğu gerektirdiği kabul edilmiştir. Buna göre, örgüt üyesi olmaksızın, bilerek ve isteyerek örgütün bir iş, görev ya da hizmetinin yerine getirilmesi eylemi örgüt üyeliği olarak cezalandırılmakta iken; TCK'nın 220. maddesinin 7. fıkrasında 6352 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle, yapılan yardımın niteliğine göre cezanın üçte birine kadar indirilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Silahlı terör örgütüne yardım fiilinin oluşması için, failin örgüt üyeleriyle önceden bir anlaşma yapması veya yapılan planlara dahil olması zorunlu değildir. Yardım fiilinin örgüt üyelerinin tamamına veya üyelerden birine yapılması arasında bir fark bulunmamaktadır. Fakat, örgütün amacı ve kolektif faaliyetleri bilinerek ve istenerek yardım edilmesi zorunludur (Osman Yaşar, Hasan Tahsin Gökcan, Mustafa Artuç, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, 6. Cilt, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014, s. 8934). Yardım edenler zamanlarının büyük bir bölümünü örgüte hasretmiş kişiler olmayıp kendi hayatlarının akışı içerisinde bazen örgüte ait işleri kabul eden şahıslardır.

Örgüte yardım etme suçuna ilişkin olarak öğretilir: 'Suç işlemek amacıyla kurulmuş örgüte bilerek ve isteyerek yardım edilmiş olması gerekir. Başka bir ifadeyle, yardım fiilinin örgütün suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgüt olduğu bilinerek gerçekleştirilmiş olması gerekir. Fıkra metninde geçen 'bilerek' ibaresi doğrudan kastı ifade eder. Doğrudan örgüte değil de örgüt mensuplarına yardım edilmesi halinde, yardım edilen kişilerin suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgüt mensubu olduklarının da bilinmesi gerekmektedir. Örgüt mensuplarına yapılan yardım, aynı zamanda örgüte yapılan yardım olarak değerlendirmek gerekir. Ancak, bu yardımın örgütün amacını gerçekleştirmeye hizmet eden bir yardım olması gerekmektedir' (İzzet Özgenç, Suç Örgütleri, Seçkin Yayıncılık, 7. Baskı, s. 38-39); 'Yardımanın maddi bir yardım olması gerekli değildir. Örneğin suç örgütüne belli bir hususta

bilgi ve belge sağlanması da yardım olarak kabul edilmelidir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus yardımın örgüte yapılmasıdır. Kanun koyucu, yardımın niteliğini belirlemediği için örgüte bilerek ve isteyerek herhangi bir yardımda bulunan kişi bile bu durumda örgüt üyesi olarak cezalandırılacaktır. Örgüte sadece bir kez önemsiz nitelikte bir yardımda bulunan kişi bile, örneğin örgüt üyeleri arasında bir kez iletişim sağlayan kişi, bu hüküm nedeniyle örgüt üyesi gibi cezalandırılabilmektedir' (Feridun Yenisey, Örgütlü Suçlar ve Terör Suçları Eğitim Modülü, s. 70) şeklinde görüşler ileri sürülmüştür." (YCGK, E.2018/16-437, K.2019/203, 12/3/2019).

ii. "...Yardım fiilini işleyen failin örgütün hiyerarşik yapısına dahil olmaması, yardımda bulunduğu örgütün TCK'nın 314. maddesi kapsamında silahlı terör örgütü olduğunu bilmesi, yardımın örgütün amacına hizmet eder nitelikte bulunması, yardım ettiği kişinin örgüt yöneticisi ya da üyesi olması gereklidir. Yardımdan fiilen yararlanmak zorunlu değildir. Örgütün istifadesine sunulmuş olması ve üzerinde tasarruf imkanının bulunması suçun tamamlanması için yeterlidir.

Yardım fiilleri örgüte silah sağlama ve terörün finansmanı dışında tahdidi olarak sayılmamıştır. Her ne surette olursa olsun örgütün hareketlerini kolaylaştıran ve yaşantısını sürdürmeye yönelik eylemler yardım kapsamında görülebilir (Yargıtay Ceza Genel Kurulu 11.11.1991 tarih, Esas 9-242, Karar 305). Yardım teşkil eden hareketin başlı başına suç teşkil etmesi gerekmez. Yardım bir kez olabileceği gibi birden çok şekilde de gerçekleşebilir. Ancak yardım teşkil eden faaliyetlerde devamlılık, çeşitlilik veya yoğunluk var ise örgüt üyesi olarak da kabul edilebilecektir." (Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E.2019/501, K.2020/1954, 11/3/2020).

36. Yargıtay birçok kararında hangi eylemlerin terör örgütüne yardım suçu kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini açıklamıştır. Bahse konu kararlardan bazıları şunlardır:

i. "Terör örgütüne yardım suçundan ise özel düzenleme yapılan örgüte silah sağlama (TCK 315. md.), fon sağlama (6415 sy. 4. md.) dışında örgüte veya örgüt üyelerine bilerek ve isteyerek barınma, nakletme, istihbari bilgi sağlama, örgüt mensuplarının araştırma ve yakalanmalarını engellemeye yönelik imkan sağlama gibi her türlü yardımdır. Yardımların somut bir suça yönelik olmasına gerek yoktur.

Bu açıklamalar ışığında;

...Hükümün gerekçesinde sanığın silahlı terör örgütü mensuplarına kullanmaları için araç sağlama şeklinde kabul edilen eyleminin, silahlı terör örgütüne yardım etme suçunu oluşturacağı, hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden, kabul ile çelişki oluşturacak şekilde ve suç vasfında yamılgıya düşülmüş yazılı şekilde hüküm kurulması..." (Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E.2015/1071, K.2015/1440, 27/5/2015).

ii. "...Sanığın örgütsel amaçla kullanılmak üzere çadır ve yer tahsis etmesi şeklinde gerçekleşen olayda silahlı terör örgütüne yardım suçunun oluşacağı gözetilmeden..." (Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E.2016/2365, K.2016/5345, 26/10/2016).

iii. "...Örgütün günü birlik ihtiyacını temin etmekten ibaret eyleminin silahlı terör örgütüne yardım olduğu yönündeki mahkeme kabulünde isabetsizlik olmayıp, yardımın niteliğine göre TCK'nın 220. maddesinin 7. fıkrasının 2. cümlesinde yer alan düzenleme uyarınca hukuka, vicdana, dosya kapsamına uygun ve gösterilen indirim miktarı ile orantılı makul oranda indirim yapılması gerektiği gözetilmeden..." (Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E.2018/3355, K.2019/3523, 11.04.2019).

iv. "...Ticari taksinin bagajına koyduğu paket ve karton kutular içerisinde ayakkı dürbün ve gece görüş dürbünü ile çeşitli yiyecek ve giyecek maddeleri ele geçirilen sanığın silahlı terör örgütü mensuplarına kullanmaları için araç ve ihtiyaç maddesi sağlama şeklinde kabul edilen eyleminin, silahlı terör örgütüne yardım etme suçunu oluşturacağı..." (Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E.2017/628, K.2017/4838, 14/7/2017).

v. "...Hakkında hükmolunan silahlı terör örgütü üyesi olma ve patlayıcı madde bulundurma suçlarına ilişkin mahkumiyeti Dairemizin ... sayılı kararı ile onanarak kesinleşen [H.A.ya], silahlı terör örgütünün İstanbul'da ses getirecek eylem hazırlığında olduğu istihbaratı üzerine başlatılan soruşturma kapsamında 23/4/2007 tarihinde yapılan aramada 5300 gram patlayıcı, üç adet elektrikli kapsül ve pil ile irtibatlandırılmış iki adet açma kapama düzeneğinin ele geçirildiği evi kiralamasında yardım ettiği anlaşılan, ablası ile aynı cezaevinde kalması nedeniyle de geçmişini ve silahlı terör örgütü ile irtibatını bildiğinde kuşku bulunmayan sanığın kanıtlanan eyleminin örgüte bilerek ve isteyerek yardım etme suçunu oluşturduğu..." (Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E.2012/1087, K.2012/5211, 24/4/2012).

vi. "...Sanık [Ş.Ö.nün], tüm dosya kapsamıyla subut bulan örgüt üyesi [B.Ö.nün] kendisine teslim ettiği şifreli örgütsel dökümanları çantasında muhafaza ederek kuryelik yapma eyleminin silahlı örgüte yardım suçunu oluşturduğu gözetilmeden..." (Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E.2009/779, K.2009/7936, 6/7/2009).

vii. "...Sanığın kuryelik faaliyetinde devamlılık bulunduğu tespit halinde eyleminin silahlı terör örgütüne üye olmak suçunu, aksi halde silahlı terör örgütüne yardım etme suçunu oluşturacağı da gözetilerek sonucuna göre hukuki durumunun takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden..." (Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E.2018/470, K.2018/2086, 19/6/2018).

viii. "...Sanığın adı geçen hükümlülerle irtibata geçerek mont ve ayakkabılardan oluşan malzemelerin silahlı terör örgütüne ulaştırılmasını sağladığı ve bu suretle örgüte bilerek ve isteyerek yardım ettiği tüm dosya kapsamından anlaşılmış olup..." (Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E.2008/21593, K.2009/7935, 1/7/2009).

ix. "...Silahlı terör örgütünün kırsal alanda yer alan üyelerine, fon sağladıkları ya da topladıklarına ilişkin delil bulunmayan sanıkların, bedeli kim tarafından karşılandığı anlaşılamayan erzak maddelerini götürmek şeklinde gerçekleşen eylemlerinin TCK'nın 220/7. maddesi delaletiyle 314/2. maddesi uyarınca örgüte yardım etme suçunu oluşturacağı gözetilmeden..." (Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E.2017/3829, K.2018/2296, 28/6/2018).

x. "...Samğın, Erciş ilçe merkezine gelen örgüt mensuplarına para karşılığında kullanmaları için araç kiralama, ihtiyaçlarını karşılama ve barındırma şeklinde kabul edilen eylemlerinin, silahlı terör örgütüne yardım suçunu oluşturacağı nazara alınmadan..." (Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E.2019/3775, K.2019/5909, 3/10/2019).

xi. "...Sanığın silahlı terör örgütü mensuplarını barındırmak ve silahlı terör örgütü mensuplarına kullanılan arabayı güvenilir olması nedeniyle bahçesine muhafaza etmekten ibaret eylemlerinin, silahlı terör örgütüne yardım etme suçunu oluşturacağı gözetilmeden..." (Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E.2018/2918, K.2018/5439, 4/12/2018).

xii. "...Samkların silahlı terör örgütü mensuplarına istihbari nitelikte bilgi sağlamaktan ibaret eylemlerinin, silahlı terör örgütüne yardım etme suçunu oluşturacağı gözetilmeden..." (Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E.2018/782, K.2018/2479, 27/6/2018).

xiii. "...Sanığın, [M.K.] ile birlikte ülkeye izinsiz olarak giriş yapan örgüt mensupları [M.A.] ve [A.R.yi] Hatay'da karşılayarak sevk ve idaresindeki araçla İstanbul'a getirmekten ibaret eyleminin silahlı terör örgütüne yardım etme suçunu oluşturacağı gözetilmeden..." (Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E.2018/1838, K.2019/1972, 21/3/2019).

xiv. "...Sanığın silahlı terör örgütü mensupları için silah saklama ve nakletmeden ibaret eylemlerinin, TCK 315'teki silahlı terör örgütüne yardım etme suçunu oluşturacağı gözetilmeden..." (Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E.2019/1688, K.2019/5457, 18/9/2019).

37. Yargıtay ceza dairelerinin terör örgütüne yardım suçunun unsurlarının oluşmadığına dair verdiği bazı kararlar ise şunlardır:

i. "...Sanığın satış ve dağıtım yasağı kapsamına alınan iki adet dergiyi arkadaşına göndermek üzere PTT müdürlüğünde kargoya verdikten sonra yakalanması şeklindeki eyleminde silahlı terör örgütüne yardım amacı da bulunmadığı gözetilerek atılı suçtan beraati yerine yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi..." (Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E.2015/2556, K.2015/1350, 14/5/2015).

ii. "...Sanık [E.nin] [B.den] aldığı notların içeriğini bilmediğini savunması karşısında, sanığın silahlı terör örgütüne bilerek ve isteyerek yardım ettiğine dair savunmasının aksini gösteren her türlü şüpheden uzak kesin ve inandırıcı delil bulunmadığı anlaşılması nedeniyle sanığın beraati yerine mahkumiyetine karar verilmesi..." (Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E.2015/504, K.2015/919, 22/4/2015).

iii. "...Bir siyasi partinin il başkanı olan sanığın olay tarihinde devlet hastanesi önünde topluluğa hitaben yaptığı konuşma ile aynı gün yurtdışından yayın yapan bir TV kanalının canlı yayınlanan haber bültenine bağlanarak yaptığı konuşmanın yüklenen suçu unsurları itibarıyla oluşturmadığı gibi Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 26. ve Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşmenin 10. maddelerinde öngörülen ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları ile de desteklenen ifade özgürlüğünün kullanılması kapsamındaki konuşma içeriğinin de gerçekleştirildiği ortam ve bağlam nazara alındığında başka bir suçu oluşturmadığı gözetilerek, sanığın beraati yerine, yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi..." (Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E.2013/17814, K.2014/7167, 11/6/2014).

iv. "...Sanığın kendisine yüklenen terör örgütünün propagandasını yapma, açıklamasını yayınlama ve suçu ve suçluyu övme suçlarını örgüt adına işlediğine ya da dergi yayınlamak eylemini terör örgütüne yardım kastı ile gerçekleştirdiğine dair her türlü kuşkudan uzak, kesin, inandırıcı ve yeterli delil elde edilemediği gözetilmeden, atılı suçtan beraati yerine yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi..." (Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E.2012/9218, K.2013/4944, 2/4/2013).

v. "...Sanığın, çalıştığı kargo şirketi aracılığıyla terör örgütünün dağıtım kadrosunda faaliyette bulunan kardeşi [A.S.ye], babası olan diğer sanık [A.S.] tarafından gönderilmek istenen paketin, kime gönderildiğine ve içeriğine ilişkin bilgisinin olmadığına dair savunmasının aksine mahkumiyetine yeterli, her türlü şüpheden uzak kesin ve inandırıcı delil elde edilemediği gözetilmeden anılan suçtan beraati yerine mahkumiyetine karar verilmesi..." (Yargıtay 9. Ceza Dairesi, E.2011/11057, K.2013/2558, 20/2/2013).

vi. Yargıtay 9. Ceza Dairesininin 19/3/2013 tarihli ve E.2011/12110, K.2013/4307 sayılı kararına konu olayda ilk derece mahkemesi, sanığın PKK terör örgütünün almış olduğu kararlar doğrultusunda okula giden öğrencilerin önünü keserek "Bugün Ergani'de olay var

okula gitmeyin, siz nereye gidiyorsunuz, bugün eylem var evinize gidin, okula gitmeyin" şeklinde sözler söyleyerek öğrencilerin okula gitmelerini engellediğini ve örgütün amaç ve stratejileri doğrultusunda örgütün eylem kararını yerine getirmek suretiyle PKK terör örgütüne bilerek ve isteyerek yardım etme suçunu işlediğini kabul etmiştir. Ancak Yargıtay 9. Ceza Dairesi yukarıda anılan ilamıyla "...Saniğin savunmasının aksine silahlı terör örgütüne yardım kastı ile hareket ettiğine dair mahkumiyetine yeterli her türlü şüpheden uzak, kesin ve inandırıcı delil bulunmadığı" gerekçesiyle ilk derece mahkemesi kararını bozmuştur.

38. 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasında örgüte yardım etme suçu bağımsız bir suç olarak yer almışken kanun koyucu, silahlı terör örgütüne silah sağlama suçu ve terörün finansmanı suçunu terör örgütüne yardım etme suçunun özel görünümüleri olarak ayrıca düzenlemiştir. YCGK ve 16. Ceza Dairesinin emsal kararlarından ikisi şu şekildedir:

i. "...Genel nitelikte silahlı terör örgütüne yardım suçu dışında, TCK'nun 315. maddesinde tanzim edilen silahlı terör örgütüne silah sağlama suçu, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun yürürlükten kaldırılan 8. maddesinde yer alan terörün finansmanı suçu ile 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkındaki Kanun'un 4. maddesinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçu, silahlı terör örgütüne yardım suçuna ilişkin özel nitelikte düzenlemelerdir. Bu aşamada uyumsuzlukla ilgili terörün/terörizmin finansmanı suçlarının değerlendirilmesi gerekmektedir.

...

Terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağını bilerek ve isteyerek fon sağlama veya toplama eylemleri, 765 sayılı TCK'nun 169. maddesinde düzenlenen örgüte yardım etmek suçu kapsamında değerlendirilirken, terörle daha etkin mücadele yapılması ve bu hususta uluslararası işbirliğinin sağlanması amacıyla 3713 sayılı Kanun'un suç tarihinde yürürlükte bulunan 8. maddesinde, terörizme mali destek sağlanması bağımsız bir suç olarak düzenlenmiştir." (YCGK, E.2017/16-1104, K.2019/137, 26/2/2019)

ii. "...Saniğin kırsalda faaliyet gösteren silahlı terör örgütü PKK mensuplarına değeri para ile temsil edilebilen giyim eşyası, tüp, pil, çadır brandası, bıçak, jilet, yiyecek gibi yaşam malzemesi vermek ve temin etmek suretiyle fon sağladığının anlaşılması karşısında, silahlı terör örgütünün hiyerarşik yapısına dahil olmadan örgüte finansman temin etmesi şeklindeki eyleminin, suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanunun 8/1 ve hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanunun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağı gözetilerek, hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerekirken yazılı biçimde hüküm tesisi..." (Yargıtay 16. Ceza Dairesi, E.2015/6515, K.2016/5787, 10/11/2016)

B. Uluslararası Hukuk

1. 16/5/2005 Tarihli Avrupa Konseyi Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi

39. 16/5/2005 tarihli Avrupa Konseyi Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi'nin (Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi) giriş bölümünde aşağıdaki ifadeler yer almıştır:

"Avrupa Konseyi'nin üye devletleri ve imzacılar olarak;

Terörizmi önlemek için etkin önlemler almayı ve özellikle, terör suçlarını işlemeyi alenen tahrike, terörist saflara katmaya ve eğitime karşı mukabelede bulunmayı arzu ederek;

...

Bu Sözleşmenin mevcut ifade özgürlüğü ve örgütlenme özgürlüğüne ilişkin ilkeleri değiştirme niyetinde olmadığını kabul ederek;

Terörist eylemlerin doğası veya koşulların gereği olarak, halkı sindirmek veya bir hükümeti veya uluslararası örgütü bir eylemi yerine getirmeye veya yerine getirmekten kaçınmaya haksız olarak zorlamak veya bir ülkeyi veya uluslararası bir örgütü ciddi biçimde istikrarsız hale getirmek veya temel siyasal, anayasal, ekonomik ve toplumsal yapılarını yıkmak amacını güttüklerini hatırdta bulundurarak;

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır."

40. Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi'nin "Terminoloji" kenar başlıklı 1. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1) Bu Sözleşmenin amaçları açısından, "terör suçu" Ek'te sıralanan antlaşmalardan birinin kapsamına giren ve bu antlaşmalarda tanımlanan suçlar anlamına gelir."

41. Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi'nin "Terör suçunun işlenmesine alenen teşvik" kenar başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"1) Bu Sözleşmenin amaçları açısından, 'bir terör eylemini işlemeye alenen teşvik', terör suçunun işlenmesini kışkırtmak niyetiyle, böyle bir eylemin dolaylı olsun veya olmasın terör suçlarını savunarak, bir veya birden fazla suçun işlenmesi tehlikesine yol açacak bir mesajın kamuoyuna yayılması veya başka bir şekilde erişilebilir hale getirilmesi anlamına gelir.

2) Her bir taraf, 1. paragrafta tanımlandığı şekilde, yasadışı olarak ve kasten işlendiği durumlarda, terörizm suçunu işlemeyi alenen teşviki ulusal mevzuatı açısından cezai suç olarak ihdas etmek üzere gerekli olabilecek tedbirleri alacaktır."

42. Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi'nin "Terörist saflara katma" kenar başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"1) Bu Sözleşmenin amaçları açısından, 'terörist saflara katma' bir başka kişiyi terörist bir eylemi işlemeye veya bu eylemin işlenmesine katılmaya veya bir veya daha fazla suçun bir dernek veya grup tarafından işlenmesine katkıda bulunmak amacıyla bir dernek veya gruba katılmaya teşvik etmek anlamına gelmektedir.

2) Her bir taraf, 1. paragrafta tanımlandığı şekilde, yasadışı olarak ve kasten bir suç işlendiği durumda, terörist saflara katmayı ulusal mevzuatı açısından cezai suç olarak ihdas etmek üzere gerekli olabilecek tedbirleri alacaktır."

43. Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi'nin "Terörizm için eğitim" kenar başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"1) Bu Sözleşmenin amaçları açısından, 'terörizm için eğitim', bir terör suçunu icra etmek veya bu suça katkıda bulunmak amacıyla, beceriyi bu amaçla kullanmak niyetiyle

kazandığını bilerek, patlayıcıları, ateşli silahları ve diğer silahları veya öldürücü ya da tehlikeli maddeleri yapmayı veya kullanmayı veya diğer özel yöntem ve teknikleri öğretmeyi sağlamak anlamına gelir.

2) Her bir Taraf, 1. paragrafta tanımlandığı şekilde, yasadışı olarak ve kasten bir suç işlendiği durumda, terörizm için eğitimi ulusal mevzuatı açısından cezai suç olarak ihdas etmek üzere gerekli olabilecek tedbirleri alacaktır."

44. Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi'nin "Terör suçunun işlenip işlenmemesi arasında fark bulunmaması" kenar başlıklı 8. maddesi şu şekildedir:

"Bir eylemin Sözleşmenin 5 ila 7. maddelerinde belirtilen suçlardan birini teşkil etmesi için, bu eylemin bilfiil gerçekleşmiş olması gerekmeyecektir."

45. Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi'nin "Koşullar ve güvenceler" kenar başlıklı 12. maddesi şu şekildedir:

"1) Her bir Taraf, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına dair Sözleşme, Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi ve uluslararası hukuk uyarınca diğer yükümlülüklerinde yer aldığı şekilde ve o Tarafa uygulanabildiği durumlarda, insan hakları yükümlülüklerine, özellikle ifade özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü ve din özgürlüğüne saygı göstererek bu Sözleşmenin 5 ila 7 ve 9. maddelerde yer alan konuların suç haline getirilmesinin ihdasını, uygulanmasını ve yerine getirilmesini sağlayacaktır.

2) Bu Sözleşmenin 5 ila 7 ve 9. maddelerde yer alan konuların suç haline getirilmesinin ihdası, uygulanması ve yerine getirilmesinde ayrıca, izlenen meşru amaçlar ve demokratik toplum açısından gereklilik göz önünde bulundurularak orantılılık ilkesine bağlı kalınacak ve her türlü keyfîlik, ayrımcılık veya ırkçı muamele dışında tutulacaktır."

2. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Kararları

46. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) *İmret/Türkiye* (B. No: 57316/10, 10/7/2018, § 15) kararına konu olayda yerel mahkeme, başvurunun 19/2/2005 ile 1/2/2006 tarihleri arasında on kez kamuya açık toplantılara katıldığı ve bu etkinliklerin bazılarında PKK liderini öven konuşmalar yaptığı gerekçesiyle 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrası uyarınca hakkında mahkûmiyet kararı vermiştir. AİHM, başvuru hakkında verilen mahkûmiyet hükmünün Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 11. maddesi kapsamında toplanma özgürlüğünü ihlal ettiği iddiasını incelemiştir. AİHM yaptığı incelemede şu tespitlerde bulunmuştur:

i. Söz konusu hakka müdahale bakımından *hukuka uygun* ve *kanunla öngörülmüş* olma ifadeleri yalnızca ihtilaf konusu tedbirin iç hukukta yasal bir dayanağının bulunmasını gerektirmez, aynı zamanda bu dayanağın kanun kavramının niteliklerini taşıması yani ilgili kişiler için erişilebilir ve etkileri öngörülebilir olması gerekir (*İmret/Türkiye*, § 42).

ii. Öngörülebilirlik *kanunla öngörülmüş* ifadesinin getirdiği gerekliliklerden biridir ve bununla kişilerin -gerekirse uygun tavsiye ile- belli bir eylemin yol açabileceği sonuçları makul olan derecede öngörebilmesi gerekir (*İmret/Türkiye*, § 43).

iii. Bir kural, ancak kamu mercileri tarafından keyfi olarak veya herhangi bir tarafın zararına olacak şekilde kapsamlı biçimde uygulanmasına karşı bir koruma tedbiri sağladığında *öngörülebilir* nitelikte kabul edilebilir (*İmret/Türkiye*, § 44).

iv. 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasının erişilebilir olduğuna dair şüphe bulunmamaktadır (*İmret/Türkiye*, § 46).

v. Yakın tarihte verilen *Işıkırık/Türkiye* (B. No: 41226/09, 14/11/2017) kararında 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (6) numaralı fıkrasının öngörülebilir olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Anlamsal yapıları bakımından 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (6) ve (7) numaralı fıkraları arasında temel bir farklılık görülmemektedir. Ne altıncı ne de yedinci fıkranın metinleri "*adına*" ve "*bilerek ve isteyerek yardım etme*" ifadelerinin anlamlarını tanımlamaktadır. Bir kişinin yerel mahkemelerce yasa dışı bir örgüte yardım sağlama niteliğinde olduğu değerlendirilen eylemleri, bu eylemler iç hukuk kapsamında bir suç teşkil etmese dahi kişinin örgüte üyelikten mahkûm edilmesine yol açabilmektedir (*İmret/Türkiye*, §§ 48, 49).

vi. Gösteriler ve benzeri kamuya açık toplantılar bağlamında 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrası da dâhil olmak üzere bireylere cezai yükümlülük yükleyebilecek eylem ve faaliyetlerin niteliğine ilişkin kriterleri ortaya koyan yerleşik bir Yargıtay içtihadı bulunmadığı görülmektedir. Bu nedenle hem 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrası içinde barındırdığı ifadelerin tanımlarından yoksun bir şekilde formüle edilmiş hem de yerel mahkemeler toplantı ve gösteri yürüyüşleri bağlamında bu hükmün tutarlı bir adli yorumunu geliştirememiştir (*İmret/Türkiye*, §§ 52, 53).

vii. Somut olayda bir yıllık süre zarfında PKK'nın stratejileri doğrultusunda düzenlendiği iddia edilen on gösteride sırf bulunmuş olması ve yerel mahkemelerce söz konusu örgütün lideri lehine olduğu değerlendirilen bir biçimde hareket etmiş ve düşünceler ifade etmiş olması yerel bir siyasetçi olan başvurucunun PKK'ya yardım ettiği ve dolayısıyla örgütün doğrudan bir üyesiymiş gibi cezalandırılabilmesi sonucuna varılması için yeterli olmuştur. Buna karşılık 5237 sayılı Kanun'un 314. maddesinin (2) numaralı fıkrası tek başına uygulandığında yerel mahkemeler sanığın *hiyerarşik yapı* içinde bulunup bulunmadığını ve eylemlerinin *devamlılığı* ile birlikte *çeşitliliğini* ve *yoğunluğunu* gözönünde bulundurmaktadır. Ancak aynı madde somut olayda olduğu gibi 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasıyla birlikte uygulandığında başvurucu, bir hiyerarşi dâhilinde hareket edip etmediğine bakılmaksızın yalnızca eylemlerinin *devamlılığına* dayanılarak silahlı bir örgüte üye olma suçundan mahkûm edilmiştir. Bu kapsamda 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasıyla birlikte uygulandığında 5237 sayılı Kanun'un 314. maddesinin (2) numaralı fıkrası kapsamındaki mahkûmiyet kriterleri başvuranın zararına olacak şekilde kapsamlı bir uygulamaya konu olmaktadır (*İmret/Türkiye*, §§ 55, 56).

viii. 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrası kapsamında hapis cezası biçimindeki ağır bir cezai yaptırımın uygulanması için potansiyel bir dayanak teşkil edecek eylemler öyle geniş bir yelpazeye yayılmaktadır ki ne söz konusu yasal hükmün lafzı ne de yerel mahkemelerin kapsamlı yorumu, kamu

makamlarının keyfi müdahalelerine karşı yeterli düzeyde koruma sağlayabilmektedir (*İmret/Türkiye*, § 56).

ix. Terörle mücadelenin yol açtığı zorluklar hafife alınmamaktadır. Ancak bir yasal normun böylesine kapsamlı bir şekilde yorumlanması ve Sözleşme'nin 10. ve 11. maddeleri kapsamına giren eylemler nedeniyle başvurunun mahkûm edilmesi, barışçıl bir gösterici sıfatı ile PKK yapılanması dâhilinde suç işleyen şahıs sıfatı arasında herhangi bir ayırım kalmaması barışçıl toplanma özgürlüğünün özünü ve dolayısıyla demokratik bir toplumun temellerini sarsmıştır (*İmret/Türkiye*, § 57).

x. Ayrıca başvuru gibi göstericilerin yasa dışı silahlı örgüte üye olma suçundan yargılandıklarında 5 ila 10 yıllık ilave bir hapis cezası alma riskiyle karşı karşıya kalmalarının "*çarpıcı düzeyde ağır ve bu kişilerin davranışlarıyla ciddi şekilde orantısız*" olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle somut olayda uygulandığı şekliyle 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasının ifade ve toplanma özgürlükleri haklarının kullanılması üzerinde ciddi bir caydırıcı etki yaratması kaçınılmazdır. Dahası söz konusu hükmün uygulanması yalnızca cezalandırılmış kişileri Sözleşme'nin 10. ve 11. maddeleri ile korunan haklarını yeniden kullanmaktan caydırmakla kalmayacak, muhtemelen aynı zamanda toplumun diğer mensuplarını da gösterilere katılmaktan ve daha genel manada açıkça siyasi tartışmaya katılmaktan caydıracaktır (*İmret/Türkiye*, § 58).

xi. Tüm bu açıklamalar ışığında 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasının uygulanışının *öngörülebilir* olmadığı ve başvurunun Sözleşme'nin 11. maddesi ile korunan hakkına yönelik keyfi müdahaleye karşı yasal koruma sağlanmadığı sonucuna varılmıştır (*İmret/Türkiye*, § 59).

47. AİHM, *Bakır ve diğerleri/Türkiye* (B. No: 46713/10, 10/7/2018) kararında da *İmret/Türkiye* kararında yer verdiği gerekçelerle 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasının uygulanışının *öngörülebilir* olmadığı ve başvuru sahiplerinin Sözleşme'nin 11. maddesi ile korunan haklarına yönelik keyfi müdahaleye karşı yasal koruma sağlamadığı sonucuna ulaşmıştır.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

48. Mahkemenin 10/6/2021 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. İfade Özgürlüğünün İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

49. Başvurucu; emniyet görevlilerince operasyon yapılan evde arkadaşlarıyla eğlenmek amacıyla toplandıklarını, ele geçirilen evrak ve materyallerle bir alakasının olmadığını, gerekçeli kararda söz konusu materyallerle ilgisi gösterilmediği gibi herkesçe bilinen şarkı ve türkülerin suç delili sayıldığını belirterek ifade özgürlüğünün ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucu ayrıca somut delil ve yeterli gerekçe olmaksızın cezalandırıldığını, bunun da adil yargılanma hakkı ile kanunsuz suç ve ceza olmaz ilkesini ihlal ettiğini ifade etmiştir.

50. Bakanlık görüşünde;

i. Mevcut başvuruda kanunilik ölçütüne ilişkin bir şikâyet bulunmamakla birlikte 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrası ile 314. maddesinin (3) numaralı fıkrasının müdahalenin kanuni dayanağını oluşturduğu ve başvuruya konu müdahalenin Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan meşru amaçları güttüğü belirtilmiştir.

ii. Yargılama makamlarınca başvuruçunun örgütsel hiyerarşik düzende yer almayarak birlikte örgüt adına suç işleyen kişi konumunda bulunduğu iddianame ve gerekçeli karar içeriğinde ayrıntılı olarak açıklandığı, buna göre PKK terör örgütünün yöntem olarak benimsediği ve demokratik yaşam için ciddi bir tehdit oluşturan şiddetin devamına ve artmasına destek olacak tarzda hareket eden başvuruçunun cezalandırılmasının acil bir toplumsal ihtiyacı karşıladığı, bu kapsamda ilk derece mahkemesince toplumun terörsüz bir ortamda yaşama hakkı ile başvuruçunun ifade özgürlüğü arasında adil bir dengenin kurulduğu, başvuruçunun ifade özgürlüğünün ihlal edildiği iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olduğu ifade edilmiştir.

iii. Başvuruçunun adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasının ise kanun yolu şikâyeti niteliğinde olduğu ve derece mahkemeleri kararlarının bariz takdir hatası veya açık bir keyfilik içermediği, başvuruçunun bu şikâyetinin de açıkça dayanaktan yoksun olduğu belirtilmiştir.

51. Başvuruçucu; Bakanlık görüşüne karşı beyanında, örgüte sempati düzeyinde dahi kalmayan bir ev toplantısı nedeniyle ve varsayımlarla hukuka aykırı olarak cezalandırıldığını belirtmiş ve konuyla ilgili bazı Yargıtay kararları sunmuştur.

2. Değerlendirme

52. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuruçucu tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvuruçunun adil yargılanma hakkı ile suç ve cezaların kanuniliği ilkesinin ihlal edildiği şikâyetleri bir bütün olarak ifade özgürlüğü şikâyetleri ile birlikte incelenecektir. Anayasa'nın iddianin değerlendirilmesinde esas alınacak "*Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti*" kenar başlıklı 26. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

'Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğine de kapsar...

Bu hürriyetlerin kullanılması, millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi,... amaçlarıyla sınırlanabilir.

...

Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir."

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden

53. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Esas Yönünden

i. Müdahalenin Varlığı

54. Somut olayda başvurunun terör eğitimi vermek amacıyla görevlendirilen E.yi karşılayıp misafir ederek suç tarihinde de terör örgütü eğitimi verilecek eve götürmesi ve çok sayıda örgütsel doküman ele geçirilen söz konusu evde verilen örgütsel eğitimde bulunması gerçekleriyle terör örgütüne yardım etme suçunu işlediği kabul edilmiş, ilgili kanun hükmünde yapılan atıf nedeniyle (bkz. § 29) terör örgütüne üye olma suçunu düzenleyen 5237 sayılı Kanun'un 314. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca cezalandırılmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda somut olayda Mahkemece PKK terör örgütü, ona müzahir yapılar veya PKK terör örgütünün ideolojisine dair bilgiler olan bazı dokümanların bulunduğu ve düşünce alışverişinin yapıldığı söz konusu ev toplantısına katılmasının terör örgütüne yardım etme suçundan verilen mahkûmiyet hükmünde değerlendirmeye alınmış olması nedeniyle (bkz. § 16) başvurunun ifade özgürlüğüne bir müdahalede bulunulduğu kabul edilmiştir.

ii. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadağı

55. Yukarıda anılan müdahale, Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşullara uygun olmadığı müddetçe Anayasa'nın 26. maddesinin ihlalinin teşkil edecektir. Anayasa'nın 13. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Temel hak ve hürriyetler, ... yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, ... demokratik toplum düzeninin ... gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.”

56. Müdahalenin Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve somut başvuruya uygun düşen, kanun tarafından öngörülme, Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen haklı sebeplerden bir veya daha fazlasına dayanma, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama koşullarına uygun olup olmadığını belirlenmesi gerekir.

(1) Kanunilik

57. Başvurucu 5237 sayılı Kanun'un 314. maddesinin (3) numaralı fıkrası ve 220. maddesinin (7) numaralı fıkrası yollamasıyla aynı Kanun'un 314. maddesinin (2) numaralı fıkrası gereğince 5 yıl hapis cezası ile cezalandırılmıştır. Mahkeme eylemin örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmesi nedeniyle 3713 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrası gereğince cezada yarı oranda artırım yaparak başvurunun 7 yıl 6 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına 5237 sayılı Kanun'un 62. maddesi uyarınca cezasında takdirî indirim yaparak neticeten 6 yıl 3 ay hapis cezasıyla mahkûmiyetine karar vermiştir (mevzuat için bkz. §§ 21-33).

58. Somut olayda başvuru, daha önce birkaç kez görmüş olduğu bir kişiyi misafir etmesinin ve birtakım dokümanların ele geçirildiği evde bulunmasının terör örgütüne yardım etme suçundan cezalandırılması için yeterli görülmesinden şikâyet etmektedir. Bir hak ya da özgürlüğe müdahale söz konusu olduğunda Anayasa'nın 13. maddesinin emredici hükmü gereğince öncelikle tespiti gereken husus, müdahaleye yetki veren bir kanun hükmünün mevcut olup olmadığıdır.

59. Bu çerçevede somut olayın çözümlenmesi için öncelikle 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin başvuruca uygulanan (7) numaralı fıkrasının başvuruca belli bir eyleminin yol açabileceği sonuçları makul derecede öngörmesini sağlayıp sağlamadığının, dolayısıyla kişilere davranışlarını düzenleme imkânı verip vermediğinin belirlenmesi gerekmektedir. Açıklanan sebeple eldeki başvuruda ilk olarak mevcut müdahalenin kanunilik koşulunu taşıyıp taşımadığı incelenecektir.

(a) Anayasa Mahkemesinin Müdahalenin Kanuniliği Unsuruna İlişkin İctihadı

60. Anayasa'nın 26. maddesi kapsamında korunan bir hakka yapılan bir müdahalenin kanunilik şartını sağladığının kabul edilebilmesi için Anayasa'nın 26. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca söz konusu müdahalenin kanuni bir dayanağının bulunması zorunludur (kanunilik şartına başka bağlamlarda dikkat çeken kararlar için bkz. *Tuğba Arslan* [GK], B. No: 2014/256, 25/6/2014, § 82; *Halk Radyo ve Televizyon Yayıncılık A.Ş.* [GK], B. No: 2014/19270, 11/7/2019, § 35; *Sevim Akat Eşki*, B. No: 2013/2187, 19/12/2013, § 36; *Hayriye Özdemir*, B. No: 2013/3434, 25/6/2015, §§ 56-61).

61. Temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasında kanunilik ölçütü ilk olarak şekli bir kanunun varlığını gerekli kılar (*Tuğba Arslan*, § 96). Bir yasama işlemi olarak kanun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin (TBMM) iradesinin ürünüdür ve TBMM tarafından Anayasa'da öngörülen kanun yapma usullerine uyularak yapılan işlemlerdir. Bu anlayış temel hak ve özgürlükler alanında önemli bir güvence sağlar (*Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri* [GK], B. No: 2014/920, 25/5/2017, § 54; *Halk Radyo ve Televizyon Yayıncılık A.Ş.*, § 36).

62. Fakat kanunilik ölçütü aynı zamanda maddi bir içeriği de gerektirir ve bu noktada kanunun niteliği önem kazanır (*Tuğba Arslan*, § 97). Bu anlamıyla kanunilik ölçütü, sınırlamaya ilişkin kuralın *erişilebilirliği* ve *öngörülebilirliği* ile kesinliğini ifade eden *belirliliğini* garanti altına alır (*Metin Bayyar ve Halkın Kurtuluş Partisi* [GK], B. No: 2014/15220, 4/6/2015, § 56; *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri*, § 55; *Halk Radyo ve Televizyon Yayıncılık A.Ş.*, § 37).

63. Belirlilik, bir kuralın keyfiliğe yol açmayacak bir içerikte olmasını ifade eder. Temel hakların sınırlandırılmasına ilişkin kanuni düzenlemenin içerik, amaç ve kapsam bakımından belirli ve muhataplarının hukuksal durumlarını algılayabilecekleri açıklıkta olması gerekir. Bu ilkeye göre yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu birtakım güvenceler içermesi gereklidir. Bir kanuni düzenlemede hangi davranış veya olgulara hangi hukuksal sonuçların bağlanacağı ve bu bağlamda kamusal makamlar için nasıl bir müdahale yetkisinin doğacağı belirli bir kesinlik ölçüsünde ortaya konmalıdır. Bu durumda bireylerin hak ve yükümlülüklerini öngörerek davranışlarını bu doğrultuda tanzim etmeleri olanaklı hâle gelebilir. Böylece hukuk güvenliği sağlanarak kamu gücünü kullanan

organların keyfi davranışlarının önüne geçilmiş olur (*Hayriye Özdemir*, §§ 56, 57; *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri*, § 56; *Halk Radyo ve Televizyon Yayıncılık A.Ş.*, § 38; norm denetimine ilişkin kararlarda belirliliğe ilişkin açıklamalar içeren çok sayıda karar arasında ikisi için bkz. AYM, E.2018/127, K.2021/18, 18/3/2021; AYM, E.2020/8, K.2021/25, 31/3/2021).

64. Bireylerin kendilerine düşen yükümlülükleri öngörme ve davranışlarını ayarlama imkânını vermeyen normlar hukuk güvenliği ilkesini zedeler ve bu da bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini engeller. Hukuksal durumların takdirindeki belirsizlik, temel haklar alanında getirilen güvencelerin işsüz hâle gelmesine neden olur (*Sara Akgül* [GK], B. No: 2015/269, 22/11/2018, § 108). Bununla birlikte bir kuralın karmaşık olması ya da belirli ölçülerde soyutluk içermesi, bu nedenle hukuki yardım ile tam olarak anlaşılabilir hâle gelmesi veya kullanılan kavramların anlamlarının hukuksal değerlendirme sonucunda ortaya çıkması tek başına hukuken öngörülebilirlik ilkesine aykırı görülemez. Ayrıca ilgili kanuni düzenleme temel haklara ne oranda müdahale ediyorsa söz konusu düzenlemede aranacak belirlilik oranı da aynı doğrultuda yükselecektir (*Sara Akgül*, § 109; *Hayriye Özdemir*, § 58).

65. Bu başlık altında son olarak eldeki başvuruya konu meselenin suç ve cezalar ile ilgili olduğu gözetildiğinde yaptırımın ağırlığı nedeniyle suç ve cezanın belirliliğinin sağlanmasının yaşamsal önemi ortaya çıkacaktır. Zira ceza normları kişi hak ve hürriyetleri üzerinde en fazla etkisi olan normlardır. Latince "*Nullum crimen nulla poena sine lege.*" cümlesiyle ifade edilen ve Anayasa'nın 38. maddesinde koruma altına alınan "*Kanunsuz suç ve ceza olmaz.*" ilkesinin en önemli ayaklarından biri olan *suç ve cezaların belirliliği ilkesi*, suç tipinin ve cezanın karışıklığa yer bırakmayacak bir şekilde tanımlanmasını sağlayarak bireyin hak ve özgürlüklerinin korunmasının güvencesini oluşturmaktadır. Suç tipleri ve bunlar hakkında öngörülen cezanın kapsamı yönünden geçerli olan belirlilik ilkesi sayesinde suçlar ve cezalar önceden belirlenerek kişi hürriyetlerinin sınırları çizilmektedir.

66. O hâlde bu aşamada Anayasa Mahkemesince yapılması gereken iş, terör örgütüne yardım etme suçunu düzenleyen 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasının Anayasa'nın 13. maddesinin aradığı anlamda kamu gücünü kullanan organların keyfi davranışlarının önüne geçen ve kişilerin hukuku bilmelerine yardımcı olacak erişilebilir, öngörülebilir ve kesin nitelikte bir kanun hükmü olup olmadığının değerlendirilmesinden ibarettir (*Tuğba Arslan*, § 91; *Sara Akgül*, § 110).

(b) 5237 Sayılı Kanun'un 220. Maddesinin (7) Numaralı Fıkrasının Kanunilik Koşulunu Taşıyıp Taşımadığının Belirlenmesi

67. Bir kuralın kanunilik koşulunu taşıyıp taşımadığının belirlenebilmesi için ilk olarak söz konusu kuralın *erişilebilir* olup olmadığının tespiti gerekir. 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasının Resmî Gazete'de yayımlanmış olması sebebiyle erişilebilir olduğu konusunda hiçbir şüphe bulunmamaktadır. Kanunilik koşulu bakımından değerlendirilmesi gereken ikinci husus ise kuralın öngörülebilirliği ile kesinliğini ifade eden *belirlilik* ilkesidir. Eldeki başvuruda kuralın belirlilik ilkesi için aranan koşulları sağlayıp sağlamadığını değerlendirmek amacıyla kuralda kullanılan ifadeler ile kuralın uygulanma biçimi birlikte ele alınacaktır.

68. Terör bilhassa son yıllarda birçok ülkeyi yoğun ve şiddetli olarak etkileyen bir musibettir. Birçok masum insanın hayatına mal olmuştur ve yaşam hakkı başta olmak üzere

Anayasa ile hükme bağlanmış, devletin korumakla yükümlü olduğu temel demokratik değerlere ve insan haklarına temelden aykırıdır. Geçmişten günümüze kadar terörle mücadelede edinilen tecrübeler devletlerin terörden ve yaydığı şiddetten kaynaklı ciddi zorluklarla yüz yüze kaldığını göstermektedir. Devletler terör gibi bir felaket gelip çatmadan önce önlem almak zorundadır. Bu sebeplerle de devletler terör tehdidini kendilerinden uzak tutabilmek için önleyici ve bastırıcı birçok yönteme başvurmakta, bunun için de bütçelerinden çok önemli oranda pay ayırmaktadırlar.

69. Modern dünyada özellikle teknolojik gelişmelere ve terör örgütlerinin değişen yöntemlerine bağlı olarak terörle mücadelenin de buna ayak uydurması gerekmiş ve klasik yöntemler dışında çeşitli askeri, teknolojik, finansal ve istihbari mücadele yöntemleri oluşturulmuş ya da var olan yöntemler geliştirilmiştir. Devletlerin bu değişim ve gelişime ayak uydurma zorunluluğuna bağlı olarak terör suçları çok geniş bir eylem yelpazesine yayılmakta olup her geçen gün genişlemekte ya da değişmektedir.

70. Terör faaliyetleri bu şekilde dinamik bir özellik gösteriyorken kişiler örgütün hiyerarşik yapısına dâhil olmasa da barınma olanağı verme, araç ve erzak temini, istihbarat sağlama gibi çok çeşitli yollarla söz konusu örgütün etkinliğinin artmasına, eylem kapasitesinin genişlemesine ve faaliyetlerinin kolaylaşmasına katkıda bulunabilmektedirler. Demokratik toplumlarda terör örgütlerinin amaçlarını gerçekleştirmeye hizmet eden yardım ya da destek niteliğindeki söz konusu eylemlere bir müdahale baskısı oluşmakta ve kanun koyucular buna göre bir suç ve ceza politikası izlemektedir. Türk hukukunda örgütün amacını gerçekleştirmeye hizmet eden söz konusu eylemler *terör örgütüne yardım etme suçu* olarak isimlendirilmiş ve bağımsız bir suç tipi olarak düzenlenmiştir.

71. 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasında örgüte yardım etme suçu bağımsız bir suç tipi olarak düzenlenmiş olmakla birlikte bu suçu işleyenler için bağımsız bir ceza aralığı öngörülmemiş, bunun yerine bu kişilerin "*örgüt üyesi olarak*" cezalandırılacakları ancak cezalarında "*yapılan yardımın niteliğine göre*" belirli bir oranda indirim yapılabileceği hükme bağlanmıştır. Örgüte yardım ya da destek fiilleri farklı şekillerde de olsa Almanya (Alman Ceza Kanunu'nun 129/a maddesinin beşinci fıkrası), İtalya (İtalyan Ceza Kanunu'nun 270-ter, 307. ve 418. maddeleri), Kanada (Kanada Ceza Kanunu'nun 83.18'inci maddesi) ve Birleşik Krallık (Terörizm Kanunu 2000'in 12. maddesi) ceza mevzuatlarında da bağımsız bir suç tipi olarak kabul edilmiştir.

72. 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasında yer alan suç tipi "*bir kimsenin, kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla, yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olacak şekilde kurulmuş ve kendisinin üye olmadığı örgüte bilerek ve isteyerek yardım etmesi*" şeklinde tanımlanmıştır. Suç örgütüne yardım suçunun oluşması, suçun kanuni tarifinde öngörülen maddi ve manevi unsurlarının bulunmasına bağlıdır. Söz konusu kanuni unsurlardan bir kısmı kuralın *kanunilik* vasfının bulunup bulunmadığının değerlendirilmesinde gözönüne alınacağı için ayrıca irdelenmelidir.

(i) Fail

73. 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasında yer alan suçun faili, üyesi olmadığı suç örgütüne yardım eden kişidir. Yardım fiilini işleyen failin örgütün hiyerarşik yapısına dâhil olmaması, başka bir deyişle örgüt üyesi veya yöneticisi olmaması gerekir. Yardım edilen örgüte üye olmayan herkesin bu suçun faili olması mümkündür. Bu

suç birden fazla kişi tarafından gerçekleştirilebileceği gibi tek bir fail tarafından da işlenebilecektir. Örgüte yardım eden kimse ile örgüt mensuplarının fiilleri arasında bir kolektiflik bulunmamaktadır.

74. Bu suç tipinde fail, örgütün hiyerarşik yapısına bizzat dâhil olmamakla birlikte örgütle ilişki içine girmekte ve bu ilişki örgüte bir yarar sağlamaktadır. Hâliyle bu tarz fiillerin diğer örgütlenme fiillerinden tamamen bağımsız özel bir örgütlenme kategorisini teşkil ettiği konusunda kuşku yoktur. Örgüte yardım edenlerin zamanlarının büyük bir bölümünü örgüte hasretmiş kişiler olması gerekmez. Bunların kendi hayatlarının akışı içinde bazen örgüte ait işleri kabul eden şahıslar olması da mümkündür.

75. Kural olarak suç teşkil eden muayyen bir fiil, bir kişi tarafından işlenebileceği gibi birden fazla kişinin iştirakiyle de işlenebilir. İştirak şekilleri, suç ortaklarının sorumluluk statüleri olarak nitelendirilmektedir. 5237 sayılı Kanun'da iştirak şekilleri faillik, azmettirme ve yardım etme olarak üçe ayrılmıştır. Bir kimsenin 5237 sayılı Kanun'un 37. maddesinin (1) numaralı fıkrası bağlamında *fail* sayılabilmesi için o kimsenin işlenen suçun kanuni tanımında gösterilen haksızlığı gerçekleştirmesi zorunludur. Eğer kişi kanunda tanımlanan haksızlığı yalnız başına gerçekleştirmişse bu kişiye *doğrudan* veya *müstakil*, şayet söz konusu haksızlık birden fazla suç ortağı tarafından işlenmişse bu kişilere *müşterek fail* denilmektedir. Kişi suçu bir başkası vasıtasıyla işlemişse bu durumda *dolaylı faillik* söz konusu olmaktadır.

76. Suçun işlenişine bulunduğu katkı suçun kanuni tarifindeki haksızlığı gerçekleştirmeyen diğer suç ortakları şerik olarak nitelendirilmekte ve gerçekleşen haksızlıktan sorumlu tutulmaktadır. Şeriklik azmettirme ve yardım etme olarak iki farklı şekilde tezahür etmektedir. 5237 sayılı Kanun'un "*Yardım etme*" kenar başlıklı 39. maddesinde bir suçun işlenmesine yardım etme yer almıştır. Yardım etme, bir başkasının işlemekte olduğu bir suçun icrasının kasten desteklenmesi anlamına gelmektedir. Kastin varlığı yardım edenin bir başkasının kasıtlı ve hukuka aykırı olduğunu bildiği fiiline katılma iradesinin varlığına bağlıdır.

77. Yardım etme niteliğindeki fiiller tek başlarına özel suç tipi olarak düzenlenen bir fiil oluşturmamalarına rağmen cezalandırılır. Suç ve cezada kanunilik ilkesinin bir gereği olarak bir suça yardım etme niteliğindeki fiiller 5237 sayılı Kanun'un 39. maddesinin (2) numaralı fıkrasında sayma suretiyle belirlenmiştir. Buna göre bir suçun işlenmesine yardım, "*suç işlemeye teşvik etmek*", "*suç işleme kararını kuvvetlendirmek*", "*suç işlenmesinden sonra yardımda bulunacağını vaat etmek*" ve "*suçun nasıl işleneceği hususunda yol göstermek*" biçiminde manevi yardım olabileceği gibi "*suçun işlenmesinde kullanılan araçları sağlamak*", "*suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında maddi yardımda bulunarak icrasını kolaylaştırmak*" biçiminde maddi yardım da olabilir. Bu çerçevede sağlanan katkıların suça yardım olarak nitelendirilebilmesi, bu katkının yardım etme hükmü olan 5237 sayılı Kanun'un 39. maddesinde yer alan davranışlardan birini oluşturmasına bağlıdır. Kanunda gösterilmemiş olan bir hareketten dolayı kişinin yardım eden olarak kabul edilmesi mümkün değildir.

78. 5237 sayılı Kanun'un 39. maddesindeki anlamıyla yardım etmeden bahsedebilmek için yardım edenin kastının somut bir suça ilişkin olması gerekmektedir. Bu nedenledir ki suç işlemek için oluşturulmuş bir örgüte bilerek ve isteyerek yardım etme *somut bir fiile (suça) yardım etme* olarak değil serbest hareketli bağımsız bir suç tipi olarak kabul edilmiştir. Sonuç olarak özel bir örgütlenme suçu olan örgüte yardım etme suçunun faili 5237

sayılı Kanun'un 39. maddesi anlamındaki yardım eden değil 37. maddede yer alan suçun kanuni tanımında gösterilen haksızlığı gerçekleştiren anlamındaki faildir.

(ii) Fiil

79. Suç örgütüne yardım etme suçunda failin fiili, kanuni düzenlemede nitelikleri belirlenmiş bir suç örgütüne yardım etmedir. Ceza hukukunda hareketle neticeyi birlikte belirtmek üzere *fiil* terimi kullanılır.

80. Örgüte yardım suçunun icra hareketleri konusunda 220. maddenin (7) numaralı fıkrasında bir sınırlandırmaya gidilmemiştir. Ceza kanunundaki tarif bazen ancak belirli bir hareketle ihlal edilebilir, bazen ise kanun yasakladığı neticenin şu veya bu hareketle ihlal edilmesi arasında fark gözetmez. Birinci çeşit suçlara bağlı hareketli suçlar, ikincilerine serbest hareketli suçlar denir.

81. Serbest hareketli suçların kanuni tarifinde o suçu oluşturan fiilin ne tarz bir fiil olduğu veya suçun temel şekli tanımlanırken hareketin icra tarzı, o suçu oluşturan fiilin hangi hareketlerle gerçekleştirileceği konusunda bir özelleştirme yapılmamıştır. Serbest hareketli suç tiplerinde önemli olan *hukuken tasvip edilmeyen bir neticenin oluşumuna* kasten sebebiyet vermektir. Mesela "*bir insanı kasten öldüren kişi ... cezalandırılır.*" biçimindeki kanun maddesi sadece bu neticeyi yasaklamak istemekte, bu neticeyi doğuran hareketin ne olduğuna hiçbir değer vermemektedir. Nitekim 5237 sayılı Kanun'un 220. maddenin (7) numaralı fıkrasını da "*Örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi... cezalandırılır.*" biçiminde -serbest hareketli olan adam öldürme suçuna benzer şekilde- formüle eden kanun koyucu örgüte yardım etme suçunun unsurlarından biri olan hareket unsuru konusunda hiçbir sınırlandırma yapmamıştır. Bu suç kanununun suç saydığı suç örgütüne yardım neticesine sebep olan herhangi bir hareket ile işlenebilir.

82. Örgüte yardım etme suçunun temel şekli serbest hareketli bir suç olarak kabul edilmişken örgüte yardım etme fiili bu örgütlere *üretmek, satın almak ya da ülkeye sokmak suretiyle silah temin etmek, nakletmek veya depolamak* suretiyle işlendiği takdirde bağlı hareketli olan 5237 sayılı Kanun'un 315. maddesindeki silah sağlama suçunu oluşturacaktır. Yine yardım etme fiilinin bu örgütlere *fon sağlanması veya toplanması* suretiyle işlenmesi hâlinde 6415 sayılı Kanun'un 4. maddesinde düzenlenen ve bağlı hareketli *terörizmin finansmanı* suçu oluşacaktır. Her iki suç tipinde de neticeden başka hareket de tarif edilmiş ve örgüte yardım neticesinin söz konusu kurallarda tarif edilen hareketlerle meydana getirilmesi hâlinde tarife uygun ve bağımsız bir suçun işlenmiş olacağı kabul edilmiştir.

83. Bu kapsamda somut olayda başvuru hakkında uygulanan 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasında yer alan düzenlemede kanun koyucu, terör örgütüne yardım etme suçunun hangi hareketler ile gerçekleştirilebileceğine ilişkin bir açıklamaya yer vermemiş veya yardım suçunu oluşturmaya muhtemel eylemleri tek tek saymamış, genel ve soyut bir düzenleme getirmiştir. Terör faaliyetlerindeki değişim ve gelişim süreci ile terör örgütlerine yardım neticesini doğuracak eylem çeşitliliğinin son derece geniş bir alana yayılması (Yargıtay kararlarından da açık biçimde görülmektedir, bkz. § 36) nedeniyle önceden öngörülmesinin zorluğu kanun koyucuyu bu suçu serbest hareketli bir suç olarak kabul etmeye zorlamıştır.

84. Toplumsal ihtiyaçlar ve ceza hukuku öğretisinin gereklilikleri nedeniyle serbest hareketli olarak kabul edilen bir suçun bağlı hareketli bir suçta dönüştürülmesi hâlinde olacak

olan şey kanunda tek tek sayılanlar dışında kalan ancak kanunda tarif edilen neticenin meydana gelmesine elverişli olan sayısız hareketin suç olmaktan ve dolayısıyla cezalandırılabilir olmaktan çıkarılmasıdır. Çünkü bağlı hareketli suçları ihlal edecek hareket kanunda gösterildiğine göre yapılan hareketin kanuni tarifteki tipik harekete bire bir uygun olması gerekir, kanunun yasakladığı netice başka bir hareket ile meydana getirilirse -fiil kanuni tarife uygun olmayacağı için- o suç oluşmayacaktır. Sonuç olarak pek çok suç (hırsızlık, kasten öldürme, cinsel saldırı gibi) benzer biçimde serbest hareketli bir suç olarak düzenlenen örgüte yardım etme suçunun hareket unsurunun neler olabileceğinin kanunda ayrıca ve açıkça sayılması mümkün değildir ve sayılmamış olması ilgili kuralın belirliliğini tek başına etkilemez.

85. Dolayısıyla eldeki başvuruya konu örgüte yardım suçu serbest hareketli suç olarak kabul edilmiş olduğundan yeterince belirli bir kural olup olmadığının tespiti bakımından tek tek yasa dışı bir örgüte yardım neticesini doğurma potansiyeli olan eylemlerin yerine kanunun suç saydığı neticeye odaklanılması gerekir. O hâlde yardım suçunun öngörülemeyen biçimde geniş bir yelpazeye yayılıp yayılmadığının belirlenmesi ancak hareket sebebiyle meydana gelen neticenin belirli olmaması hâlinde mümkündür.

86. Hareketin dış dünyada meydana getirdiği değişikliğe netice denmektedir. Başka bir deyişle netice suçun unsuru olan *hareketin* mahsulüdür. Ceza hukuku açısından asıl önemli olan suçun kanuni tarifinde unsur olarak yer alan dış alemdeki değişikliklerdir. Bu değişiklik, bir zarar veya tehlike yahut hukuki ihlal şeklinde olabilir. Bu sebeple kanunun suçları tarif ederken sadece neticeyi göstermesi ve bu neticenin gerçekleşmesini yasaklaması veya emretmesi yeterli görülmüştür. Netice harekete nedensellik bağı ile bağlı olup kanun bu neticeyi bazen metinde gösterir bazen de ayrıca belirtme gereği duymaz.

87. Başvuruya konu örgüte yardım etme suçunun kanuni tanımında netice yardımın gerçekleşmesi olarak belirlenmiştir. Kanunda *yardım* tanımlanmış değildir. Bununla birlikte Yargıtay ve doktrin örgüte yardımı *örgütün amacını gerçekleştirmeye yönelik* maddi ya da manevi nitelikte bir katkı olarak tanımlamıştır. Yardımın araç ve ihtiyaç maddesi sağlama gibi maddi bir yardım olması gerekli değildir. Örneğin örgüte veya örgüt üyelerine bilerek ve isteyerek barınma, nakletme, istihbari bilgi sağlama, kuryelik yapma, örgüt mensuplarının araştırma ve yakalanmalarını engellemeye yönelik imkân sağlama veya belli bir hususta bilgi ve belge sağlama da yardım olarak kabul edilmektedir.

88. Yardım bir kez olabileceği gibi birden çok şekilde de gerçekleşebilir. Ancak yardım teşkil eden faaliyetlerde süreklilik, çeşitlilik veya yoğunluk var ise fail örgüt üyesi olarak da kabul edilebilir. Örgüte sadece bir kez önemsiz nitelikte bir yardımda bulunan kişi bile -örneğin örgüt üyeleri arasında bir kez iletişim sağlayan kişi- bu hüküm nedeniyle örgüt üyesi gibi cezalandırılabilecektir. Bununla birlikte 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan düzenleme uyarınca dosya kapsamına uygun ve makul oranda bir indirim yapılması gerekmektedir.

89. Yardım oluşturan hareketin başı başına suç teşkil etmesi gerekmez. Zaten herhangi bir serbest hareketli suçun kanuni tanımında ifade edilen neticeyi gerçekleştirmeye elverişli hareketlerin cezalandırılabilmesi için söz konusu hareketlerin kanunda yazılı bağımsız bir veya daha çok suçu oluşturmasını istemek mantıksızlık olur. Yine yardımların somut bir suça yönelik olmasına da gerek bulunmamaktadır. Zaten eğer bir hareket örgüte yardım suçu dışında somut bir suçun işlenmesine yardım olarak ortaya çıkmışsa artık 5237 sayılı Kanun'un 39. maddesi devreye girecektir. Bununla birlikte eğer fail örgüte katkıda

bulunmak için suç oluşturan bir fiil işlemiş veya bu amaçla işlenen suçta 5237 sayılı Kanun'un 39. maddesi anlamında yardım etmiş ise bu hâlde *eğer koşulları varsa* aynı Kanun'un 220. maddenin (6) numaralı fıkrasındaki "*örgüt adına suç işleme suçu*" oluşacaktır.

90. Örgüte yardım suçunun varlığından bahsedilebilmesi için örgütün veya örgüt üyesinin yardımdan fiilen yararlanması zorunlu değildir. Örgüte katkı mahiyetinde olan bir yardımın örgütün yararlanmasına sunulması ve örgüt üyelerinin bu yardımdan yararlanma imkânının bulunması suçun tamamlanması için yeterli sayılmaktadır.

91. Yardım fiilinin örgüt üyelerinin tamamına veya üyelerden birine yapılması arasında da bir fark bulunmamaktadır. Örgütün üye ve yöneticileri oldukları bilinerek bu kişilere yapılan yardım, aynı zamanda örgüte yapılan yardım olarak değerlendirilmektedir. Buna karşın failin örgüt üleriyle önceden bir anlaşma yapması veya yapılan planlara dâhil olması zorunlu görülmemektedir.

92. Kanun koyucu başvuruya konu 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasında örgüte yapılacak yardıma ilişkin örnekleme yoluna gitmemiş ya da yardım kavramını içeriksel olarak çeşitlendirme gereği duymamıştır. Bu nedenle söz konusu kuralda yer alan "*yardım*" kavramının tanımlanmamış olmasının kuralı öngörülemez kılıp kılmadığı değerlendirilmelidir.

93. Söz konusu kuralda yer alan ifadelerin belirli oranda genel ve soyut olması o kuralı otomatik olarak belirsiz hâle getirmez. Bir suçun kanuni tarifinin *soyut olduğu* veya *yorum ihtiyacı duyduğu* ve bu nedenle de belirsiz olduğu şeklindeki bir iddia da doğru kabul edilemez (*Sara Akgül*, § 109; *Hayriye Özdemir*, § 58). Belirsizlik, ceza hukukunda geçerli olan yorum kurallarının uygulanmasına rağmen bir kanun metnine makul bir anlam verilemiyorsa söz konusu olabilir. Önemli olan kavramın yorumu ve uygulamasının belirliliği ortadan kaldıracak bir muğlaklığa neden olup olmadığının tespit edilmesidir. Diğer bütün hukuk dallarında olduğu gibi ceza hukukunda da ceza kurallarının uygulanması ancak bu kuralları taşıyan metinlerin yorumu ile mümkün olur.

94. Nitekim Türk ceza kanunlarında yer alan çok sayıda kuralda kanun koyucu kullandığı sözcüklerin anlamıyla sınırlı bir *düzenleme çerçevesi* yaratmış ve eldeki kurala benzer biçimde bilhassa neticenin tanımını yapmayarak yalnızca adını söylemekle yetinmiştir. Örneğin 5237 sayılı Kanun'un "*Eziyet*" kenar başlıklı "*Bir kimsenin eziyet çekmesine yol açacak davranışları gerçekleştiren kişi hakkında ...hapis cezasına hükümlenir.*" biçimindeki 96. maddesinde serbest hareketli olarak formüle edilen eziyet suçunda *eziyetin* tanımı yapılmayarak adı söylenmekle yetinilmiştir. 5237 sayılı Kanun'un "*bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi*"nin cezalandırılacağını emreden "*Cinsel taciz*" kenar başlıklı 105. maddesinde *cinsel tacizin* tanımı yapılmamıştır. Hâkimler bu kavramları somutlaştırarak uygulamak mükellefiyetindedir. Zira söz konusu kuralları yorumlamadan uygulamaya imkân yoktur.

95. Gerçekten de derece mahkemelerince yapılan yorum ve uygulama bir kuralın belirliliğini doğrudan doğruya etkilemektedir. O hâlde örgüte yardım suçu bakımından yargı organlarından beklenen de suçun kanuni tanımında ifade edilen *yardımın* gerçekleştiği koşulları belirlemesidir. Öyleyse Anayasa Mahkemesince yapılması gereken, incelemeye konu normun yargı yerlerince yapılan yorumların kişilerce hangi davranışların yasaklanarak ceza yaptırımına bağlandığını öngörebilmelerini sağlayacak belirlilikte olup olmadığının tespit edilmesidir.

96. Bu kapsamda Anayasa Mahkemesi, Yargıtay içtihadını dikkatli bir şekilde incelemiştir. Konuya ilişkin YCGK kararlarında somut olay değerlendirmesi yapılmadan önce örgüte yardım suçunun ceza kanunu sistematığı içindeki yerine, suçun unsurlarına ve öğretideki görüşlere dair açıklayıcı bilgilere yer verildiği görülmektedir (bkz. § 35). Bunun yanında Yargıtay ceza dairelerinin de 5237 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten bu yana hangi fiillerin suç örgütüne yardım neticesini doğurduğuna ve suçun oluştuğuna, hangi neticelerin de yardım olarak nitelendirilemeyeceğine yönelik birçok karar verdiği anlaşılmaktadır (bkz. §§ 36, 37). Yargıtay ceza dairelerinin bu kararlarında atılı suçun maddi ve manevi unsurlarının oluşup oluşmadığının ayrıntılı bir incelemeye tabi tutulduğu ve örgüte yardım ettiği kabul edilen sanıklar hakkında verilen cezada şartlarının oluşması hâlinde ilk derece mahkemelerince indirim uygulanıp uygulanmadığının da denetlendiği görülmektedir.

97. Yargıtay içtihatlarında bir davranışın ancak *örgütün amacını gerçekleştirmeye hizmet etmesi hâlinde* örgüte yardım olarak nitelendirilebileceği ifade edilmiştir. Başka bir deyişle Yargıtay serbest hareketli bir suç olan örgüte yardım etme suçunun işlendiğini kabul etmek için *örgütün hareketlerini kolaylaştıran, etkinliğini artıran, etki alanının genişlemesini veya varlığını devam ettirmesini sağlamaya yönelik* eylemlerin (davranışların, icra hareketlerinin) netice olarak *örgütün amacını gerçekleştirmeye hizmet ettiğinin belirlenmesi şartını* aramaktadır. Sonuç olarak uygulamada örgütün mevcudiyetini koruması, büyümesi, güçlenmesi, örgütsel amaçları gerçekleştirmesi için maddi ya da manevi bir katkıda bulunmuş ise failin örgüte yardım ettiği kabul edilmektedir.

(iii) Manevi Unsur

98. Örgüte yardım etme suçunun kanunilik kriteri için mutlaka gözönünde bulundurulması gereken bir başka önemli unsur da bu noktada belirlemektedir. Dış dünyada kanunun aradığı *yardım* neticesini herhangi bir hareketi ile meydana getiren failin *bir suç örgütünün amacını gerçekleştirmesine katkı sağlamak doğrudan kastı* ile hareket etmesi gerekmektedir. Failin yardımda bulunduğu örgütün suç örgütü olduğunu, bu kapsamda örgütün amacını ve kollektif faaliyetlerini *bilmesi*, örgütün bir *iş, görev* ya da *hizmetini*, bunların *örgütün amacını gerçekleştirmeye hizmet ettiklerini* bilerek ve isteyerek yerine getirmesi, mahkemelerin de failin bu kastını ortaya koyması gerekmektedir.

(iv) Kuralda Yaptırım İçin Yapılan Atf

99. 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasında yaptırım bakımından yapılan atfın kuralın belirliliğini etkileyip etkilemeyeceğinin de ayrıca incelenmesi gerekir. Yukarıda da değinildiği gibi (bkz. §§ 29, 30) 5237 sayılı Kanun, mülga 765 sayılı Kanun'dan farklı olarak örgüte yardım suçunun failleri için bağımsız bir ceza aralığı belirlememiş fakat bu kişilerin örgüt üyesi olarak cezalandırılacaklarını hükme bağlayarak bir başka suç tipinin ceza aralığına atf yapmıştır. Ancak söz konusu atf her iki suç tipinin eş değerliği ile ilgili değil yaptırım sistemini belirli bir sistematige oturtma isteği ile ilgilidir. Nitekim kanun koyucu örgüte üye olma ve örgüte yardım etme suçlarının eş değerlikte kabul edilmesinin ceza adaleti yönünden bazı sakıncalar doğurabileceğini görmüş (bkz. § 28) ve maddede 2012 yılında yaptığı bir değişiklikte örgüte yardım eden failer hakkında örgüt üyeliği suçundan verilecek cezada belli oranda indirim yapılabileceğini düzenlemiştir. Söz konusu değişiklikte Kanun'da geçen "*örgüt üyesi olarak cezalandırılır*" ifadesi ile yalnızca ceza yönünden örgüt üyeliği suçuna atf yapıldığı yoksa yapılan atfın *örgüte yardım etme* olarak isimlendirilmiş bağımsız bir suç tipinin yer aldığı gerçeğini değiştirmeyeceği ortaya konmuştur (AYM, E.2012/100, K.2013/84, 4/7/2013).

100. Geleneksel suç kavramının ülkelerin karşı karşıya kaldığı terörizm olgusunu tüm yönleriyle karşılayamadığı ve bu nedenle ülkelerin doğrudan kamu düzen ve barışını hedef alan terör suçlarını ayrıca düzenlemek zorunda kaldıkları, bu suçların yaptırımlarını diğer suçlara nazaran artırdıkları açıktır. Nitekim Türk hukukunda da *terör örgütüne yardım etme* ağır bir *haksızlık* çeşidi olan terör suçu olarak vasıflandırılmıştır. Kanun koyucu suç örgütüne bu niteliğini bilerek yardım eden kişinin bu fiilinin meydana getirdiği tehlikenin, örgüte üye olmak suretiyle suçun konusu açısından meydana gelen tehlikeye yakın olduğu esassından hareket etmiş, bu nedenle 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasındaki tipik hareketi gerçekleştiren failin (2) numaralı fıkradaki suç tipinin yaptırımıyla karşılanmasını ancak belli oranda indirim yapılmasını kabul etmiştir.

101. Devletlerin terörle mücadeleye yönelik suç ve ceza politikalarında (bkz. §§ 68-70) sahip oldukları takdir alanlarının genişliği de gözetildiğinde eldeki başvuruda olduğu gibi bir kuralda öngörülen yaptırım yönünden başka bir suçun yaptırımına atıf yapılmış olması ve bir ceza politikası olarak her iki suç tipinin benzer ağırlıkta görülmesi o kuralın belirsiz olarak nitelendirilmesi için yeterli bir gerekçe değildir. Belirlilik ilkesi bakımından böyle bir sonuca ulaşılabilmesi için önemli olan kişilerin temel haklarına müdahaleye yetki veren kuralda yer alan ifadelerin ve kuralın uygulanma biçiminin o statüde bulunanlar ya da bulunma potansiyeli olanlar için belirli ve öngörülebilir olup olmadığıdır.

(c) Kanunilik Koşuluna Dair Nihai Değerlendirmeler

102. Yukarıdaki açıklamaların ışığında gerçekten de örgüte yardım etme suçunun son derece çeşitlilik arz eden icra hareketleriyle işlendiği ve bu suçun hangi hareketlerle işlenebileceği yönünde önceden bir öngöründe bulunulmasının mümkün olmadığı kanaatine varılmıştır. Anayasa Mahkemesinin bir kararında -başka bir bağlamda da olsa- vurguladığı gibi "*sayma yönteminin tercih edilmesi durumunda, daima bazı hususların eksik kalma olasılığı söz konusu olacaktır*" (AYM, E.2012/94, K.2013/89, 10/7/2013). Bu sebeple yasa dışı bir örgüte yardım sağlama niteliğinde olan *eylemlerin* (hareketlerin) tek tek sayılmasının imkânı bulunmamaktadır.

103. Öte yandan Yargıtay içtihatları incelendiğinde uygulamada herhangi bir hareketin değil doğrudan kasıt ile gerçekleştirilen bir hareketin dış âlemde *örgütün amacını gerçekleştirmeye hizmet etme* neticesini doğurup doğurmadığına odaklanıldığı, dolayısıyla *yardım* kavramının yasa dışı bir örgüte bu özelliğini bilerek ve örgütün amacını gerçekleştirmesine katkı sağlamak kasdı ile hareket eden kişilerin davranışlarına yön verecek derecede öngörülebilir olduğu kanaatine varılmıştır.

104. Bir kuralın belirli ölçülerde soyutluk içermesi ve bu nedenle hukuki yardım ile tam olarak anlaşılabilir hâle gelmesi veya kullanılan kavramların anlamlarının hukuksal değerlendirme sonucunda ortaya çıkması tek başına hukuken öngörülebilirlik ilkesine aykırı görülemez (*Sara Akgül*, § 109; *Hayriye Özdemir*, § 58). Bu kapsamda müdahaleye konu kuralda yer alan *yardım* kavramının en azından hukuksal değerlendirme veya bir hukuki yardım sonucunda anlaşılabilir olduğunda tereddüt bulunmamaktadır. *Yardım* kavramının açıkça tanımlanmamış ya da hangi hareketlerin yardım neticesini doğurabileceğinin sayılmamış olması tek başına bahse konu kuralı belirsiz hâle getirmediği gibi yüksek mahkemelerin uygulamalarının da kuralı öngörülemez hâle getirdiği söylenemez (krş. *İmret/Türkiye*, §§ 49, 52).

105. Sonuç olarak müdahaleye konu kural belirsiz ve öngörülemez değildir; kuralın kişilerin davranışlarına yön vermelerini imkânsız kılacak derecede geniş bir yelpazeye yayıldığı kabul edilemez. Açıklanan gerekçelerle 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (7) numaralı fıkrasının *kanunla sınırlama* ölçütünü karşıladığı sonucuna varılmıştır.

(2) Meşru Amaç

106. Başvuruya konu müdahalenin Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan *millî güvenlik, kamu düzeninin korunması ve suçların önlenmesi* meşru amaçları kapsamında kaldığı anlaşılmıştır.

(3) Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere Uygunluk

(a) Demokratik Toplumda İfade Özgürlüğünün Önemi

107. İfade özgürlüğü; kişinin haber ve bilgilere, başkalarının fikirlerine serbestçe ulaşabilmesi, düşünce ve kanaatlerinden dolayı kınanamaması ve bunları tek başına veya başkalarıyla birlikte çeşitli yollarla serbestçe ifade edebilmesi, anlatabilmesi, savunabilmesi, başkalarına aktarabilmesi ve yayabilmesi anlamına gelir. Çoğunluğa muhalif olanlar da dâhil olmak üzere düşüncelerin her türlü araçla açıklanması, açıklanan düşünceye paydaş sağlanması, düşünceyi gerçekleştirme ve gerçekleştirme konusunda başkalarını ikna etme çabaları, bu çabaların hoşgörüle karşılanması çoğulcu demokratik düzenin gereklere uygundur. Dolayısıyla toplumsal ve siyasal çoğulculuğu sağlamak, her türlü düşüncenin barışçıl bir şekilde ve serbestçe ifadesine bağlıdır. Bu itibarla düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü demokrasinin işleyişi için yaşamsal önemdedir (*Bekir Coşkun* [GK], B. No: 2014/12151, 4/6/2015, §§ 33-35; *Mehmet Ali Aydın* [GK], B. No: 2013/9343, 4/6/2015, §§ 42, 43; *Tansel Çölaşan*, B. No: 2014/6128, 7/7/2015, §§ 35-38).

(b) Müdahalenin Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere Uygun Olması

108. Temel hak ve özgürlüklere yönelik bir müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklere uygun kabul edilebilmesi için zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılaması ve orantılı bir müdahale olması gerekir (*Bekir Coşkun* §§ 53-55; *Mehmet Ali Aydın*, §§ 70-72; AYM, E.2007/4, K.2007/81, 18/10/2007; *Zübeyde Füsün Üstel ve diğerleri* [GK], B. No: 2018/17635, 26/7/2019, § 73; *Ferhat Üstündağ*, § 45).

109. Müdahaleyi oluşturan tedbirin zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşıladığının kabul edilebilmesi için amaca ulaşmaya elverişli olması, başvurulabilecek en son çare ve alınabilecek en hafif önlem olarak kendisini göstermesi gerekmektedir (*Sırrı Süreyya Önder* [GK], B. No: 2018/38143, 3/10/2019, § 58; *Ferhat Üstündağ*, § 46; bazı farklılıklarla birlikte ayrıca bkz. *Bekir Coşkun*, § 51; *Tansel Çölaşan*, § 51). Orantılılık ise bireyin hakkı ile kamunun menfaatleri veya müdahalenin amacı başkalarının haklarını korumak ise diğer bireylerin hak ve menfaatleri arasında adil bir dengenin kurulmasına işaret etmektedir (*Ferhat Üstündağ*, § 48; bazı farklılıklarla birlikte ayrıca bkz. *Tansel Çölaşan*, §§ 46, 49, 50; *Hakan Yiğit*, B. No: 2015/3378, 5/7/2017, §§ 59, 68). Bir olayda meşru amaçların bulunmasının hakkı ortadan kaldırmadığı vurgulanmalıdır. Önemli olan, bu meşru amaçla hak arasında olayın şartları içinde bir denge kurmaktır (*Zübeyde Füsün Üstel ve diğerleri*, § 74; *Bekir Coşkun*, §§ 44, 47, 48; *Hakan Yiğit*, §§ 58, 61, 66).

110. Derece mahkemeleri söz konusu dengelemeyi yaparken ve ifade özgürlüğüne yapılan müdahalenin zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılayıp karşılamadığını

değerlendirirken belirli bir takdir yetkisine sahiptir. Şüphesiz ilk derece mahkemesince terör örgütünün eğitiminin yapıldığı kabul edilen dokümanların ele geçirildiği bu gibi olaylarda kamu otoritelerinin ifade özgürlüğüne müdahale konusunda takdir marjları çok daha geniştir. Ancak bu takdir payı, Anayasa Mahkemesinin denetimindedir. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesi, bir müdahalenin ifade özgürlüğü ile bağdaşıp bağdaşmadığına karar vermede yetki sahibi olan (iç hukuktaki) son mercidir (diğer çok sayıdaki karar arasından bkz. *Ali Kıdık*, B. No: 2014/5552, 26/10/2017, § 41; *Kemal Kılıçdaroğlu*, B. No: 2014/1577, 25/10/2017, § 57; *Ayşe Çelik*, B. No: 2017/36722, 9/5/2019, § 39).

111. Anayasa Mahkemesinin görevi, bu denetimi yerine getirirken derece mahkemelerinin yerini almak değil onların takdir yetkilerini kullanarak verdikleri kararların Anayasa'nın 26. maddesi açısından uygunluğunu denetlemektir. Anayasa Mahkemesi bunu yaparken eldeki başvurunun koşulları ile beraber özellikle terörlere mücadeleyle ilgili zorlukları da gözönüne almaktadır (*Ayşe Çelik*, § 41; *Zübeyde Füsün Üstel ve diğerleri*, § 76; *Sırrı Süreyya Önder*, § 57).

(c) Suç Örgütüne Yardım Etme Suçu Bağlamında Yarışan Değerler Arasında Denge Kurulması

112. Yukarıda ayrıntılı olarak gösterildiği üzere suç örgütüne yardım etme suçunda bir suç örgütünün amacını gerçekleştirmesine katkı sağlayan kişi cezalandırılmaktadır. Bu itibarla bu suçun failinin faaliyetinin mutlaka örgüt tarafından gerçekleştirilen suçlara katılma şeklinde olması gerekmez. Örgüte yardım etme suçu, failin yardım ettiği üye veya örgüt henüz bir suç işlememiş olsa dahi örgütün toplum için yarattığı tehlikeyi cezalandıran ve bu yönüyle bir yandan da örgüt faaliyetleri kapsamında suç işlenmesini engelleme amacı taşıyan bir suç türüdür. Çünkü Anayasa Mahkemesinin suç örgütüne üye olma suçu bağlamında ifade ettiği gibi birden fazla kişinin suç işlemek için organize olması ve böyle bir organizasyona destek sağlanması toplum için daha açık ve yakın bir tehdit oluşturur. Özellikle günümüzde terörizmin gerek ulusal gerek uluslararası alanda ulaştığı düzey gözönüne alındığında bu tehdit oldukça somut hâle gelmektedir (*Metin Birdal* [GK], B. No: 2014/15440, 22/5/2019, § 61).

113. Anayasa Mahkemesi daha önce bir kimsenin terör örgütleriyle olan bağlarının ortaya konulması için yapılacak araştırmaların bireylerin sahip olduğu fikirlerin, bağlı oldukları toplumsal grupların ve ideolojilerinin, davranışlarının anlamlarının ve bunların altında yatan saiklerin değerlendirilmesine yol açacağı, henüz ceza kanunlarında tanımlanan bir suçu dahi işlememiş kişilerin bir terör örgütü ile *örgüt üyeliği* olarak kabul edilecek kuvvette bir bağının olup olmadığına bu şekilde değerlendirilmesinin ifade, örgütlenme, din ve vicdan özgürlüğü ile toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı gibi temel haklar üzerinde ciddi bir baskı oluşturabilecek potansiyele sahip olduğu tespitlerinde bulunmuştur (*Metin Birdal*, § 61). Terör örgütüne üye olma suçu ile örgüte yardım etme suçu arasında suçun tipiklik unsuru bakımından önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bununla birlikte Anayasa Mahkemesi, bir kimsenin yapmış olduğu bir iş, görev ya da hizmetin bir suç örgütünün ve özellikle somut başvuruda olduğu gibi terör örgütünün amacını gerçekleştirmesine katkı sağlayıp sağlamadığının ve failin bu kasıt ile hareket edip etmediğinin belirlenmesi için yürütülen adli süreçlerin temel haklar üzerinde ciddi bir baskı oluşturma potansiyelini barındırdığı kanaatinde dir.

114. Bununla birlikte modern demokrasilerde devletlerin kendi sorumluluk alanındaki bireyleri başta terör örgütleri olmak üzere tüm suç örgütlerinin faaliyetlerine karşı

korumak şeklinde pozitif yükümlülüğü bulunmaktadır. Söz konusu yükümlülüğün bir sonucu olarak insanların terörsüz bir ortamda yaşama hakkı ile bu süreçte bireylerin potansiyel olarak etkilenebilecek temel hakları arasında adil bir dengeleme yapılması ihtiyacı doğmaktadır. Bu sebeple de terör ve diğer suç örgütlerine yardım etme, ülkemizde olduğu gibi gelişmiş demokrasilerin birçoğunda suç olarak düzenlenmiş ve terörle etkili mücadele politikalarının bir parçası hâline gelmiştir. Bu doğrultuda suç örgütüne yardım suçundan yapılan yargılamalarda yarışan değerler arasında adil bir denge kurulabilmesi için birtakım ilkeler belirlenmelidir (*Metin Birdal*, § 65).

115. Bu kapsamda ilk olarak terör suçlarına bağlanan ağır hukuksal yaptırımlar gözetildiğinde kamu makamlarının bu konudaki değerlendirmelerinde ve bilhassa derece mahkemelerinin gerekçeli kararlarında son derece özenli olmaları beklenir (*Yılmaz Çelik* [GK], B. No: 2014/13117, 19/7/2018, § 57).

116. Anayasa Mahkemesi çok sayıda kararında ifade özgürlüğüne gerekçesiz olarak veya Anayasa Mahkemesince ortaya konulan kriterleri karşılamayan bir gerekçe ile yapılan müdahalelerin Anayasa'nın 26. maddesini ihlal edeceğini ifade etmiştir. Hiç kuşkusuz başvurucuya atfedilen söz ve eylemlerin hukuk sistemimizde bir suçta tekabül edip etmediğinin takdir yetkisi derece mahkemelerine aittir (*Yılmaz Çelik*, § 58). Ancak ifade özgürlüğüne yapılan bir müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun kabul edilebilmesi için kamu makamları tarafından ortaya konulan gerekçelerin *ilgili ve yeterli* olması gerekir (diğerleri arasından bkz. *Kemal Kılıçdaroğlu*, § 58; *Bekir Coşkun*, § 56; *Tansel Çölaşan*, § 56; *Zübeyde Füsün Üstel ve diğerleri*, § 120).

117. Bu kapsamda eldeki başvuruda olduğu gibi bir suç örgütüne yardım etme suçundan her türlü şüpheden uzak bir şekilde mahkûm edilebilmesi için kişinin yasa dışı bir örgüte, örgütün bu özelliğini ve hareketinin *örgütün amacını gerçekleştirmeye hizmet etme* neticesini doğuracağını bilerek ve isteyerek yardım ettiğinin yeterli bir gerekçe ile ispat edilmesi şarttır. Örgüte yardım suçunda iddia makamınca ortaya konulan maddi olayların gerçekleşip gerçekleşmediğinin yanı sıra suçun unsurlarının, nedensellik bağının, failin kusur yeteneğinin, kastının ve failin hareketlerinin hangi surette örgütün amacını gerçekleştirmeye hizmet etme neticesini doğurduğunun gösterilmesi gerekir.

118. Bir mahkûmiyet hükmünün gerekçesinde dava konusu suç iddiasının maddi ve hukuki çözümü amaçlanır. Bu sebeple uygulamacı, hem hukuk kuralları açısından değerlendirilecek olayın ne olduğunu doğru tespit etmeli hem de hukuk kurallarını tespit edilen olaya doğru biçimde uygulamalıdır. İşte bunu sağlamak için bilhassa temel haklara müdahale oluşturan mahkûmiyet hükmünün gerekçelendirilmesinde; hukuki gerekçelendirme ilkelerinin dikkate alınması, gerekçelendirme kaidelerine uygun bir biçimde temellendirme yapılarak hükme varılması gerekmektedir. Aksi takdirde bir hükme hangi nedenlerle ulaşıldığı belli olmaz ve söz konusu hükmün hukuki açıdan doğruluğunu tartışma imkânı ortadan kalkar.

119. Bu kapsamda suç örgütüne yardım suçlarından açılan davalarda cezalandırılmaya konu fiillerin temel haklar kapsamında kalan fiiller olmaları nedeniyle Anayasa Mahkemesi ilk derece mahkemesinin ilk olarak olayı tespit ve esasında yatan olgularla tasvir etmesini beklemektedir. Mahkeme hangi ispat vasıtalarının hangi olguların varlığı hakkında delil teşkil ettiğini ve sübut hakkında neden bu şekilde takdirde bulunduğunu gerekçesinde göstermelidir. Bu, mahkemelerin hem görevi hem de yetkisidir.

120. Ceza mahkemeleri bu aşamadan sonra değerlendirme konusu fiilin ilgili suç tipini oluşturup oluşturmadığını suçun unsurları ve kusur açısından irdeleyerek suçun oluşup oluşmadığına ilişkin bir sonuca varmalıdır. Olaydaki fiilin ilgili suç tipine uygun olmadığını irdeleyeninde o suçla korunan hukuki değere, maddi unsur bağlamında suçun failine, mağduruna, konusuna, fiile, neticeye, nedensellik bağına ve objektif isnadiyete ilişkin değerlendirmede bulunulması gerekir. Bu noktada eldeki başvuruya konu suç örgütüne yardım etme suçu yönünden yapılacak değerlendirmelerden en önemlisi suçun netice unsuruna ilişkin olacaktır. Örgüte yardım suçlarından verilecek mahkûmiyet kararlarında sanığın fiilinin *örgütün amacını gerçekleştirmeye hizmet etme* neticesini veya bu neticenin meydana gelme tehlikesini doğurduğu -tespit edilen olgularla ilişkilendirilerek-gösterilmelidir.

121. Anayasa Mahkemesi, mevcut başvuruda ifade özgürlüğüne yapılan müdahalenin gerçekten *toplumsal bir ihtiyaca* cevap verip vermediği ve kısıtlamanın ulaşılmak istenen amaçla *orantılı* olup olmadığı sorusuna cevap bulacaktır.

(d) Somut Olayın Değerlendirilmesi

122. Başvurucunun yardım ettiği gerekçesiyle cezalandırılmasına neden olan PKK, yaklaşık kırk yıldır yurdun Doğu ve Güneydoğu Bölgelerinde yoğun olmak üzere ülkenin tümünde pek çok sivil vatandaş ile güvenlik gücünün ölümüne sebep olmuş şiddet eylemlerinin faili bir terör örgütüdür. PKK, başvuruya konu olayların meydana geldiği tarihlerde faaliyet göstermiştir ve faaliyetlerine de devam etmektedir (*Metin Birdal, § 74*).

123. Somut olayda başvurucu; terör eğitimi verme amacıyla PKK tarafından görevlendirilen ve şehir dışından gelen E.yi karşılayarak misafir etmesi, suç tarihinde bu kişiyi örgütsel eğitim vereceği eve götürmesi ve kendisinin de bu eğitime katılması gerekçeleriyle terör örgütüne yardım etme suçundan mahkûm edilmiştir. Sürekli gözçülerin bulunması, gece saatlerinde toplanılması, polis baskını sırasında materyallerin yakılması ve yangından arta kalan dokümanların içeriği ile eğitimi veren E.nin şehir dışından özel olarak gelmesi olgularını ve diğer bilgileri birlikte değerlendiren ilk derece mahkemesi baskın yapılan evde Kars'ta bulunan üniversite öğrencilerinin katıldığı örgütsel bir eğitim yapıldığı kanaatine ulaşmıştır. İlk derece mahkemesine göre söz konusu eğitimde PKK terör örgütüne ve ona bağlı silahlı veya silahsız yapılanmalara ilişkin bilgiler verilmiştir. Bundan başka örgüt üyelerinin örgüte karşı ve birbirlerine karşı sorumlulukları, güvenlik güçleri tarafından gözaltına alındıkları takdirde kolluk sorgusunda örgüte yönelik bilgilerin verilmesi sonucunu doğuran yanlışlar ve bunların yapılmaması için takip edilmesi gereken hareket tarzı aktarılmıştır. Örgütsel bilinci ve bağlılığı artırmak konusunda oldukça işlevsel olan örgüt liderleri, yöneticileri ve güvenlik güçleri ile girdikleri silahlı çatışmalarda öldürülen örgüt mensuplarının *kahramanlıklarını* anlatan, dağlarda ve örgüt kamplarında çekilmiş ya da örgüt propagandasına dönüşen gösterilerde çekilmiş fotoğrafların, silahı, şiddeti ve ölümü yücelten marş, şiir ve hikâyelerin de söz konusu eğitimde kullanıldığı anlaşılmaktadır.

124. Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi'nin ön sözünde terör suçlarında görülen artışın ve terör tehdidinin büyümesinin neden olduğu derin endişe ifade edilmiş; terörizmi önlemek için etkin önlemler alınması, özellikle terörist saflara katmaya ve eğitime karşı mukabelede bulunmanın Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi'nin amaçları arasında olduğu zikredilmiştir. Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi, terörizmin önlenmesi bağlamında terör eylemlerini işlemeye tahrik (m. 5), terör amaçlı gruplara eleman temini (m. 6) ve terör eylemlerini işlemek üzere eğitim vermek (m. 7) gibi üç ayrı fiilin suç olarak kabul edilmesini önmektedir.

125. Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi'nin *açıklayıcı raporuna* göre "*Terörizm için eğitim*" kenar başlıklı 7. madde (bkz. § 43), taraf devletlerin bir terör suçunun işlenmesi veya işlenmesine katkıda bulunulması amacıyla teknik bilgi sağlanmasını cezalandırmalarını talep etmektedir. Bu ise maddede patlayıcı, ateşli silahlar ve zararlı veya tehlikeli maddeleri yapmak ya da kullanmak dâhil olmak üzere terörist amaçlar için kullanımı uygun olan metot veya tekniklere ilişkin teknik bilginin sunulması ve sağlanması olarak tanımlanmaktadır (açıklayıcı rapor, §§ 114-122). Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi'nin "*Terörist saflara katma*" kenar başlıklı 6. maddesi ise gelecekteki muhtemel teröristlerin saflara katılmasını cezalandırmasını öngörmektedir. Açıklayıcı rapora göre bu eylem bireysel veya topluca, doğrudan veya iştirak ederek ya da işlenmesine katkıda bulunarak terör suçlarının işlenmesine davet etmek şeklinde anlaşılmalıdır. Yine açıklayıcı rapora göre davetin çeşitli araçlarla örneğin internet veya bir kişiyle doğrudan temas şeklinde gerçekleşmesi mümkündür. Eylemin tamamlanması için muhatabın gerçekten suçun işlenmesine katılması veya bu amaçla gruba katılması ise gerekli değildir. Suçun işlenmesine başlanmış ancak kişi saflara katılmak üzere ikna edilememişse veya kişiyi başarılı bir şekilde saflara katmadan kolluk kuvvetlerince yakalanmışsa bile eylem cezalandırılabilir (açıklayıcı rapor, §§ 106-113).

126. Somut olayda başvuru, ilk derece mahkemesinin bir eğitim faaliyeti olarak nitelendirdiği toplantının yapılmasına katkıda bulunmuştur. Söz konusu toplantı faaliyetinin Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi'nin "*Terörizm için eğitim*" kenar başlıklı 7. maddesinde tarif edilen türden bir eğitim olarak nitelendirilmesi güç olmakla birlikte PKK terör örgütüne yeni üyeler kazandırılmasını amaçladığı söylenebilir ve adı geçen Sözleşme'nin 7. maddesinde tanımlanan "*terörist saflara katma*" olarak nitelendirilebilir. Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi'nin 6. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre Sözleşme'ye taraf ülkeler terörist saflara katmaya *teşviki* ulusal mevzuatı açısından suç olarak ihdas etmek üzere gerekli olabilecek tedbirleri alacaktır. Aynı şekilde açıklayıcı raporun 111. maddesine göre her ülke *teşvik* terimini kendi ulusal hukuk sisteminde değişik terminoloji ile kullanabilir. Daha açık bir deyişle ülkeler terörizmi önlemek için terör eylemlerini işlemeye tahrik oluşturacak şekilde propagandasının yapılmasına, kişileri terörist saflara katmaya ve onlara terörizm eğitimi verilmesine karşı etkin önlemler almak yükümlülükleri kapsamında ulusal hukuklarına uygun suçlar ihdas etmekte serbesttirler.

127. Terör örgütlerinin terörle mücadelede karşı koyma, propaganda yapma, yeni üyeler kazanma ya da var olan üyelerini eğitime ve örgüt üyelerinin örgütle olan bağlarını kuvvetlendirme amacıyla yasa dışı eğitim faaliyetlerinde bulunmaları hâlinde kamu düzenini ve barışını önemli ölçüde etkileyebilecek bu tür eylemlerin yol açacağı sonuçlara devlet idaresinin ve toplumun katlanması beklenemez.

128. Başvuruya konu olayda ilk derece mahkemesi başvuru eylemlerinin terör örgütüne yardım suçunu oluşturduğuna ayrıntılı bir değerlendirme sonucunda ulaşmıştır. Nitekim elindeki delilleri değerlendiren Mahkeme ilk olarak başvuru mahkûmiyete konu eğitim faaliyetindeki rolüne eğilmiş; eğitimi gerçekleştiren ve örgüt tarafından görevlendirilmiş olan E.nin Kars'ta karşılanması, ağırlanması ve örgütsel eğitim yapılacak eve getirilmesinin başvuru tarafından organize edildiği sonucuna ulaşmıştır. İkinci olarak Mahkeme, söz konusu dokümanların birer eğitim materyali ve polis baskını yapılan evde yapılan faaliyetin de bir eğitim faaliyeti olduğuna ilişkin değerlendirmelerine geçmiştir. Mahkeme ele geçirilen dokümanları ayrıntılı olarak incelemiş ve bu dokümanlarda yer alan ifadelerin PKK/KCK terör örgütünün yapılmasına ilişkin olduğunu, örgüt üyelerinin örgütlenmede dikkat edecekleri hususlara, örgütsel bilinçliliğin artırılmasına ve örgüt

üyelerinin faaliyetleri sırasında güvenlik güçlerince yakalanmaları hâlinde örgütün ortaya çıkarılmasının engellenmesine yönelik bilgiler içerdiğini kabul etmiştir. Üçüncü olarak Mahkeme, başvurusunun da içinde bulunduğu eve yapılan operasyon sırasında güvenlik güçlerini fark eden sanıkların evdeki örgütsel dokümanları yakmaya çalışmalarını da değerlendirmeye almıştır. Mahkeme dördüncü olarak eylemin gerçekleşme zamanını dikkate almış; eğitimin gece vakti yapılmasının örgütsel eğitimin gizliliğinin bir parçasını işaret ettiğine ve böylelikle sanıklar tarafından güvenlik güçlerince yapılacak bir operasyona daha kolay bir şekilde tedbir alınabileceğinin düşünüldüğüne vurgu yapmıştır. Son olarak Mahkeme, eylemin gerçekleşme biçimini de irdelemiş; operasyon yapılan evde gece vakti olmasına rağmen iki kişinin sürekli olarak pencere önünde tedbir amaçlı olarak beklemelerinin, bu davranış biçiminden de -dokümanları kısmen yakarak- sonuç almalarının ve evde sanıklar dışında on iki öğrencinin daha bulunmasının sanıkların örgütsel faaliyetine işaret ettiğini değerlendirmiştir. Mahkemeye göre başvuru, PKK terör örgütünün silahlı bir örgüt olduğunu bilmekte ve zikredilen hareketlerini terör örgütünün etki alanının genişlemesi ve varlığını devam ettirmesi neticesi doğacağını bilerek yapmıştır.

129. İlk derece mahkemesi başvuruya konu somut olayı birçok yönüyle değerlendirmiş ve içeriklerinde örgütsel eğitime dair çeşitli bilgiler bulunduğu anlaşılan bahse konu belgelerin terör örgütüne yardım etme suçundan verilen mahkûmiyet hükmünde ne şekilde ve hangi gerekçelerle delil olarak kullanıldığını başvurusunun eylemlerinin bir bütün olarak örgütün amacını gerçekleştirmeye hizmet ettiğini göstermiş, ifade özgürlüğüne yapılan söz konusu müdahalenin hangi toplumsal ihtiyaç baskısı altında gerçekleştiğini ve ulaşılmaya çalışılan meşru amaçlarla başvurusunun ifade özgürlüğü arasındaki adil dengelyi ne şekilde kurduğunu ikna edici biçimde açıklamıştır.

130. Başvuru konusu olayda ilk derece mahkemesi, eylem ve davranışlarıyla şiddete ve demokratik olmayan yöntemlerin yaygınlaştırılmasına hizmet eden başvurusunun demokratik yaşam için ciddi bir tehdit oluşturduğu kanaatine ulaşmıştır. Dolayısıyla PKK terör örgütünün yöntem olarak benimsediği şiddet eylemlerinin ortadan kaldırılması, demokratik yaşam için ciddi bir tehdit oluşturan şiddetin devamına ve artmasına destek olacak tarzda hareket eden başvurusunun 6 yıl 3 ay hapis cezası ile cezalandırılması acil bir toplumsal ihtiyacı karşılamaktadır. Terör suçlarının birey, toplum ve devlet üzerindeki vahim sonuçları düşünüldüğünde hükmedilen cezanın toplumun terörsüz bir ortamda yaşama hakkı ile başvurusunun ifade özgürlüğü arasında kurulması zorunlu olan adil dengelyi sağlamaya hizmet ettiği ve bu sebeple de orantısız olmadığı değerlendirilmiştir.

131. Açıklanan gerekçelerle başvurusunun ifade özgürlüğüne yapılan müdahale demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı bir müdahale olarak değerlendirilemez. Başvurusunun ifade özgürlüğünün ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

B. Kişi Hürriyeti ve Güvenliği Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurusunun İddiaları

132. Başvuru; somut bir delil olmaksızın verilen mahkûmiyet hükmüyle birlikte tutuklanmasının hukuka aykırı olduğunu, bu nedenle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

2. Değerlendirme

133. Anayasa Mahkemesi; bir kimsenin yargılanmakta olduğu davada ilk derece mahkemesi kararıyla mahkûm olması ve hükümle birlikte tutukluluğun devamına veya tutuklamaya karar verilmesi hâlinde hüküm sonrasındaki tutulma hâlinin suç isnadına bağlı olarak değil mahkûmiyete bağlı tutma olarak kabul edilmesi gerektiğini, bireysel başvuru incelemesi açısından tutuklamanın şartları ile mahkûmiyet kararı verilmesi arasındaki esaslı farkın bunu gerektirdiğini ifade etmiştir. Zira mahkûmiyete karar verilmekle isnat olunan suçun işlendiği, bundan failin sorumlu olduğunun sübuta erdiği kabul edilmekte ve bu nedenle sanık hakkında hürriyeti bağlayıcı cezaya hükmedilmektedir. Anayasa Mahkemesi bu durumdaki tutulmanın kuvvetli suç şüphesi ve bir tutuklama nedenine dayalı olan suç isnadına bağlı tutma niteliğinde olmadığını açık olduğunu, ayrıca hükümle birlikte verilen tutukluluğun devamı veya tutuklama kararı sonrasındaki hürriyetten yoksun kalmanın mahkûmiyete bağlı tutma olarak kabulü için mahkûmiyet hükmünün kesinleşmesinin de zorunlu olmadığını belirtmiştir (*Korcan Pulatsü*, B. No: 2012/726, 2/7/2013, § 33).

134. Buna göre başvuruçunun mahkûmiyet kararının verildiği 11/4/2013 tarihinden sonraki döneme ilişkin olarak hürriyetinden yoksun kalması, Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında bir suç isnadına bağlı tutma niteliğinde değil aynı maddenin ikinci fıkrası kapsamında mahkûmiyete bağlı tutma, bir diğer ifadeyle *mahkemelerce verilmiş hürriyeti kısıtlayıcı cezaların ve güvenlik tedbirlerinin yerine getirilmesi* niteliğindedir (Ç.Ö. [GK], B. No: 2014/5927, 19/7/2018, § 37).

135. Anayasa'nın 19. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen "*mahkemelerce verilmiş hürriyeti kısıtlayıcı cezaların ve güvenlik tedbirlerinin yerine getirilmesi*" ile bağlantılı bir ihlal iddiası söz konusu ise Anayasa Mahkemesinin görevi kişinin hürriyetten yoksun bırakılmasının kısmen ya da tamamen bu koşullarda gerçekleşip gerçekleşmediğini tespit etmekle sınırlıdır (Ç.Ö., § 38). Bu kapsamda yapılan incelemede başvuruçunun mahkûmiyet kararını ve mahkûmiyete bağlı tutma kararını veren mercinin bir mahkeme olmadığı, kararın hürriyeti kısıtlayıcı bir niteliğinin bulunmadığı veya hürriyetten yoksun bırakılmanın mahkemece verilen hürriyeti kısıtlayıcı ceza ya da tedbirinin kapsamını aştığı şeklinde bir iddiasının bulunmadığı görülmektedir. Anayasa Mahkemesince de bu yönde herhangi bir tespite varılmamıştır.

136. Açıklanan gerekçelerle başvuruçunun mahkûmiyet hükmü ile birlikte verilen tutuklama kararı üzerine tutulması yönünden bir ihlalin olmadığı açık olduğundan başvuruçunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

C. Bağımsız ve Tarafsız Bir Mahkemede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvuruçunun İddiaları

137. Başvuruçunu, özel yetkili mahkemelerde yargılanması ve mahkûmiyet hükmünün bu mahkemelerce verilmesi nedenleriyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

2. Değerlendirme

138. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 47. maddesinin (3), 48. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları uyarınca bireysel başvuruda, kamu gücünün neden olduğu iddia edilen ihlale dair olayların tarih sırasına göre özeti yapılmalı; bireysel başvuru kapsamındaki hakların ne şekilde ihlal edildiği ve buna ilişkin gerekçeler ve deliller açıklanmalıdır (*Sabah Yıldızı Radyo ve Televizyon Yayın İletişim Reklam Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi*, B. No: 2014/12727, 25/5/2017, § 19; *Veli Özdemir*, B. No: 2013/276, 9/1/2014, §§ 19, 20).

139. Bireysel başvuru incelemesinde Anayasa Mahkemesi kamu gücü eylem ve işlemleri ile mahkeme kararlarının Anayasa'ya uygunluğunun ve müdahale gerekçelerinin denetimini *kendiliğinden* yapmaz. Bu sebeple *başvurucunun* başvurusunun esasını ve bu kapsamda kamu makamları tarafından ortaya konulan gerekçelerin ilgili ve yeterli olup olmadığını Anayasa Mahkemesine inceletebilmesi için *öncelikle kendisinin ihlal iddialarını gerekçelendirmesi*, buna ilişkin *olay ve olguları açıklaması ve delillerini sunması* zorunludur (*Cemal Günsel* [GK], B. No: 2016/12900, 21/1/2021, § 24).

140. Somut olayda başvuruya konu yargılamayı yapan mahkemenin bağımsızlığını ve tarafsızlığını ihlal eden hususlara ya da kendisine isnat edilen ve derece mahkemesince sabit görülen fiilleri, bu fiillere dayanılarak yapılan işlemlerin sıhhatini etkilediğine ilişkin somut ve hukuken kabul edilebilir herhangi bir açıklama başvuru tarafından yapılmamıştır. Bu itibarla başvuru, ihlal iddiasına ilişkin delillerini sunma ve temel hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğine dair açıklamalarda bulunma yönündeki yükümlülüğünü yerine getirmemiştir. Dolayısıyla başvuru tarafından ileri sürülen bu iddianın temellendirilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

141. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. İfade özgürlüğünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

2. Kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

3. Bağımsız ve tarafsız bir mahkemede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

C. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA,

D. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 10/6/2021 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN